Dit is een commerciële bijlage, die buiten de verantwoordelijkheid valt van de redactie van Elsevier Weekblad

Leven met een beperking

3 jaar na invoering passend onderwijs: verbeter- en aandachtspunten

Pagina 5

Participatiewet zet arbeidsbeperking op de agenda

Pagina 7

Hoe kan zelfstandig 'zorgwonen' betaalbaar gehouden worden?

Pagina 9

Veel gemeentezaken nog onnodig gecompliceerd

Pagina 11

COLUMN

***Auteur:** Esther Vergeer*
Oprichter Esther Vergeer Foundation

Gewoon meedoen

Het klinkt makkelijker dan het is. Het vergt namelijk nogal wat. Zo moet je zelfvertrouwen hebben, lef, doorzettingsvermogen en ook nog eens een omgeving die je een handje helpt of je de juiste weg kan wijzen. Deze drempels zijn er voor kinderen en jongeren met een lichamelijke handicap voordat ze 'gewoon' mee kunnen doen met school, sport, uitgaan. En dus is onderdeel zijn van de maatschappij helemaal niet zo vanzelfsprekend. Toch denk ik dat doordat de kinderen en jongeren met een lichamelijke beperking zichzelf laten zien; hun plekje veroveren op school en op de sportvereniging, we een maatschappij kunnen creëren waarin het niet meer gek is dat iemand een beperking heeft. En dat we allemaal weten hoe we met mensen met een beperking om moeten gaan. Dat het leven ten volste kan worden geleefd door iedereen op een manier waarop iedereen dat zou willen.

Sporten is voor mij altijd een geweldig middel geweest om mezelf te ontwikkelen en om te worden wie ik nu ben en hoe ik me nu voel, namelijk een sterke, zelfverzekerde vrouw. Een vrouw die haar krachten en haar kwetsbaarheden kent en er ook goed mee om weet te gaan. Ik gun iedereen die kans om zich op zo'n manier te ontwikkelen. En ik vind dat de kans gegrepen moet worden door de mensen om wie het gaat. Dat kan alleen als we samenwerken en open staan voor elkaar. Maar ook dat we elkaar durven wijzen op verantwoordelijkheden. Een sportclub waarin iedereen welkom is en waar voor iedereen een plekje is, is mijn droom. Hoe mooi zou het zijn als iedereen zich kan ontwikkelen door middel van sport?

INHOUDSOPGAVE

Passend onderwijs

3 Persoonlijke begeleiding bij NAH essentieel
4 Innovaties verlichten werkdruk voor leerkrachten
4 Ontwikkeling naar vermogen
5 Implementatie passend onderwijs nog niet afgerond

Participatiewet

6 Het belang van matching en begeleiding in het werk
6 Werken met zintuiglijke en communicatieve beperking
7 Participatie, ook voor mensen met een beperking

Meedoen en toegankelijkheid

8 'Ik heb weer zin gekregen om betaald werk te doen'
9 De toekomst van wonen en zorg
10 'Kind met beperking verdient uitdaging'
11 Nederland toegankelijk voor mensen met beperking
11 De samenleving in het klein
12 Leven met gehoorverlies of tinnitus
13 Vertrouwde oppas voor kind met beperking
13 'Mensen met beperking zijn niet ziek'

Betrekking Familieleden

14 'Betrek familie bij zorg'
14 Langer thuis door aanpassingen in woning

Colofon

Deze onafhankelijke publicatie van Pulse Media Group verschijnt op 4 november bij Elsevier Weekblad.

Sales: Rico Hoeboer, Sebas Touati en Maarten le Fevre (commercieel directeur).
Redactie: Marianne Rijke (hoofdredacteur), Yara Hooglugt, Ruby Sanders, Hans Niewenhuis, Henk Dilling en Jaime Donata.
Vormgeving: Nick van den Berg, foto's: Bigstockphoto.com en Unsplash.com.
Directeur-uitgever: Paul van Vuuren, drukker: Janssen/Pers Rotatiedruk, Gennep.

De inhoud van de commerciële bijdragen zoals profielen, expertinterviews, expertbijdragen en advertorials beschrijven de meningen en standpunten van de geïnterviewden.
De redactie van PMG tracht alle fouten te voorkomen, maar de redactie kan niet instaan voor eventuele fouten of onvolkomenheden in deze bijdragen.
PMG aanvaardt hierdoor geen aansprakelijkheid. Pulse Media Group B.V. www.pulsemedia-group.com info@pulsemedia-group.com

ADVERTORIAL

Dagopvang ernstig beperkte kinderen ontlast ouders

Stichting Omega is een dagbehandelingscentrum voor kinderen en volwassenen met zeer ernstige verstandelijke en motorische beperkingen. Omega is in 1976 opgericht door ouders die hun kind niet in een instelling maar thuis wilden opvoeden. Dagopvang voor deze complexe groep bestond nog niet. Omega stimuleert de ontwikkeling van de kinderen op zowel pedagogisch als op motorisch en paramedisch gebied, en dient als vervangende school. Een team van deskundigen, groepsleiders maar ook ergo- en fysiotherapeuten, logopedisten en orthopedagogen, houdt zich dagelijks met de individuele ontwikkeling van elk kind bezig. “Dat is dan wel ontwikkeling op de millimeter,” aldus directeur Marga Nieuwenhuijse. “De verwachting is dat deze kinderen niet gaan praten en niet gaan lopen, daarvoor zijn ze te beperkt.” Maar ze kunnen wel beter leren kijken en contact maken, leren om duidelijk te maken wat ze willen en met hulpmiddelen ergens naar toe leren gaan.”

Omega is opgezet door ouders. Spelen zij nog een belangrijke rol?
“Voor ons is de relatie met de ouders essentieel. We proberen samen met de ouders de zorg vorm te geven door de kinderen overdag op te vangen. Dit ontlast de ouders, waardoor deze de zorg thuis kunnen volhouden en als gezin in de maatschappij kunnen blijven participeren. De ouders zelf zijn belangrijker dan wij. De kinderen zijn voor de kwaliteit van hun leven totaal afhankelijk van hun omgeving en het meest vertrouwd zijn de ouders. Ook de bloedband speelt daarin een rol. Ouders kennen hun kind door en door, en snappen de subtiele signalen en geluidjes die het maakt. Wij zijn de professionals, maar de ouders hebben de existentiële relatie. Samen proberen we het kind een goed leven te bezorgen.”

“Als de kinderen jong zijn proberen we bij de ouders zoveel vertrouwen op te bouwen dat ze hun kinderen overdag los durven laten”

Hoe ontlast Omega de ouders?
“Als de kinderen jong zijn proberen we bij de ouders zoveel vertrouwen op te bouwen dat ze hun kinderen overdag los durven laten. Ook adviseren we over thuisvoorzieningen waarmee het gezin gemakkelijker bij elkaar kan blijven wonen. Als ze wat ouder zijn is er ‘respijtzorg’ nodig: de kinderen gaan uit logeren en de ouders kunnen op adem komen. Overdag proberen we op basaal niveau de kinderen meer autonomie te geven, zodat waar ze keuzen kunnen maken, zij dit ook doen. We proberen hun wereld te vergroten. Die ontwikkeling is voor de ouders ook een steun.”

Marga Nieuwenhuijse

Hoe is de sfeer bij Omega?
“Misschien tegen verwachting in is de sfeer hier meestal vrolijk. De kinderen hebben plezier en de meeste ouders hebben wel een weg gevonden om met de zwaarte van de zorg om te gaan. De kinderen kunnen ook een positieve invloed hebben. Men ervaart hier een totale relativering van het belang van status, geld en uiterlijkheden. Het gaat hier om lief zijn, zorgen en genieten van iets simpels. De kinderen geven een bepaalde rust terug.”

Hoe gefundeerd is de aanpak van Omega?
“We ontwikkelen onze methodiek en kennis over deze kinderen op basis van de nieuwste verworvenheden in de wetenschappelijke wereld. We zijn verbonden met het AMC en andere instituten om kwalitatief een maximaal niveau te bereiken. Zelf doe ik aan het AMC onderzoek naar de kwaliteit van leven van onze doelgroep. Uit veel onderzoek komt naar voren dat de naaste omgeving hiervoor van essentieel belang is. Kom ik toch weer op de ouders uit.”

Meer informatie

Stichting Omega
020 699 4225
www.stichtingomega.nl

INTERVIEW met Elselien van Selst

Persoonlijke begeleiding bij NAH essentieel

Elselien van Selst

Niet-aangeboren hersenletsel (NAH) veroorzaakt een breuk in de levenslijn van een patiënt. Na het doormaken van een trauma zijn de hersenen vaak zichtbaar beschadigd en kan de patiënt niet meer wat daarvoor nog normaal was. Niet alle schade hoeft blijvend te zijn, vaak knapt de patiënt stapje voor stapje op. Goede begeleiding is daarbij van essentieel belang, zegt Elselien van Selst, teammanager bij zorgorganisatie Sherpa.

Wat kunnen de oorzaken van NAH zijn?
“De oorzaken zijn uiteenlopend. Het kunnen ernstige ongelukken zijn, maar ook hersenschuddingen, hersenbloedingen, -tumoren of een hartstilstand zijn mogelijk. Vaak heeft een tekort aan zuurstof in de hersenen het letsel veroorzaakt, vaak is er ook sprake geweest van bewusteloosheid of een coma. Maar ook extreem drankgebruik kan een oorzaak zijn.”

Hoe manifesteert NAH zich?
“De symptomen variëren van vermoeidheid, problemen met de concentratie, een gevoel van afwezigheid en emotionele disbalans tot spraakgebrek. Vaak leidt de aandoening tot een halfzijdige verlamming. In de meeste gevallen is het kortetermijngeheugen aangetast en hebben slachtoffers moeite met het vasthouden van informatie. Ze willen hun leven van voor het trauma weer oppakken maar zijn hiertoe niet in staat. Ze raken als het ware steeds de kluts kwijt. Voor omstanders kan het vreemd zijn: het slachtoffer gedraagt zich anders dan men gewend was.”

Wat zijn de gevolgen voor het slachtoffer?
“Dat hangt van de ernst van het letsel af. Mensen met ernstig letsel hebben 24 uur per dag begeleiding nodig en zullen nooit volledig zelfredzaam zijn. Voor mensen die thuis kunnen blijven wonen is interactie met de naaste omgeving erg belangrijk. Het besef niet meer dezelfde te kunnen zijn als wie je vroeger was, is bijzonder frustrerend en kan tot grote spanningen in het gezin leiden. De partner en eventuele kinderen kunnen tot steun zijn, maar zijn niet altijd tegen de nieuwe situatie opgewassen. Soms wordt een bloeiende carrière geknakt omdat het slachtoffer zich door cognitieve beperkingen niet meer kan concentreren. Extra frustrerend is dat het feitelijke werk vaak nog prima lukt, maar de handelingen daaromheen niet meer, zoals afspraken nakomen. Een normaal leven leiden lukt niet meer.”

“De kern van de begeleiding moet liggen in de persoonlijke aanpak. Elke cliënt heeft unieke behoeften”

Is er verbetering mogelijk?
“Mensen kunnen wel degelijk opknappen. Hoewel er vaak restschade is, kan met revalidatie en training een hoop worden bereikt. Voor mensen die thuis kunnen blijven wonen werkt persoonlijke begeleiding vaak heel goed. De herstelperiode kan jaren in beslag nemen.”

Wat is belangrijk in de begeleiding?
“De kern van de begeleiding moet liggen in de persoonlijke aanpak. Elke cliënt heeft unieke behoeften. Het verwerken van datgene wat iemand is overkomen en het helpen om een nieuw perspectief te vinden, staat aan het begin van de begeleiding. Het ultieme doel is dat een cliënt zelf de regie over zijn of haar leven kan herpakken, en een nieuwe plek kan vinden in de maatschappij en daar een bevredigende rol kan vervullen. Begeleiding biedt structuur waar de cliënt die zelf niet kan organiseren. Bij Sherpa werken we met concrete doelen die tot zelfstandiger functioneren moeten leiden. Soms ondersteunen we op administratief gebied, of we leren de cliënt boodschappen doen en geld pinnen. Soms helpen we ook met het aangaan en onderhouden van contacten als de cliënt daar niet toe in staat is. Het voornaamste is dat de cliënt centraal staat en altijd serieus wordt genomen. We doen nooit iets buiten de cliënt om.”

Meer informatie

Sherpa
035 - 646 36 46
www.sherpa.org

INTERVIEW met Dirk Jan Timmer

Innovaties verlichten werkdruk voor leerkrachten

Door voortdurende administratie- en verantwoordingsverplichtingen naar de onderwijsinspectie en het ministerie van OCW, blijft de werkdruk voor leerkrachten onevenredig hoog. Dit kan gemakkelijk ten koste gaan van de aandacht voor leerlingen en het inzicht in hun ontwikkeling, temeer omdat de klassen steeds groter en diverser worden. Technologische hulpmiddelen helpen de druk te verminderen. Geavanceerde leerlingvolgsystemen brengen de ontwikkeling van individuele leerlingen en klassen overzichtelijk in beeld en nemen de leerkracht veel registratiewerk uit handen, stelt Dirk Jan Timmer, directeur onderwijs van softwareontwikkelaar Topicus.

Hoe kunnen technologische hulpmiddelen helpen de druk te verminderen bij leerkrachten?
"Oorspronkelijk waren er administratiesystemen, die scholen hielpen alle zakelijke administratie te registreren en te verantwoorden naar het Rijk. Een volgsysteem gaat een stap verder en administreert ook de voortgang van leerlingen via de uitslagen van CITO-scores en toetsen. Hiermee kan dus ook de kwaliteitsontwikkeling van het onderwijs op een school worden gemonitord en verantwoord. Met innovatieve technologie is echter steeds meer mogelijk. Moderne systemen beperken zich niet tot het monitoren van cijfers, maar kunnen een veelomvattend beeld van de vooruitgang van een kind presenteren. Dit is een dankbare aanvulling op de periodieke toetsen. Er zit veel oefenstof in de software verwerkt. De resultaten worden uitgesplitst weergegeven: hoeveel fouten maakt het kind, wat voor fouten, hoe lang is het bezig met een opdracht? Het systeem visualiseert en benchmarkt de prestaties, zodat de leerkracht ze tegen die van andere kinderen kan afzetten en er zijn aandacht op kan richten. Uiteindelijk zal de software ook handelingssuggesties gaan geven. Het mes snijdt aan twee kanten: de leerkracht kan zijn leerlingen meer gepersonaliseerde ondersteuning bieden, en hoeft zich minder met registratiewerk bezig te houden. Dit vermindert zijn werkdruk aanzienlijk."

"Door het koppelen van gegevens van individuele kinderen biedt het systeem een gedifferentieerd beeld van de klas"

Een volgsysteem kan dus zowel inzicht geven in de ontwikkeling van individuele leerlingen als van de hele klas?
"Door het koppelen van gegevens van individuele kinderen biedt het systeem een gedifferentieerd beeld van de klas. Klassen kunnen ook met elkaar worden vergeleken, en moderne volgsystemen zijn in staat opvallende verschillen te verklaren, bijvoorbeeld uit het gebruik van verschillende lesmethodes. Doordat deze gegevens als het ware op een presenteerblaadje worden opgediend, kan de leerkracht zich beperken tot de naar zijn inzicht meest geschikte aanpak. Er is steeds meer behoefte aan differentiëring en hulpmiddelen zijn daarbij onontbeerlijk. Inmiddels maakt het grootste deel van de Nederlandse scholen daar gebruik van."

Dirk Jan Timmer

Hoe worden volgsystemen verder ontwikkeld?
"Softwareontwikkeling gebeurt in samenspraak met zoveel mogelijk leerkrachten. Wij vragen om feedback via roadshows door het land, en inventariseren dan waar nog behoefte aan is. Aan de hand daarvan passen we de systemen aan. Uiteindelijk willen we de leerkracht al het overbodige werk uit handen nemen en een zo gedifferentieerd mogelijk onderwijs mogelijk maken. Wij onderschrijven het streven naar 'passend onderwijs', waarin kinderen met afwijkingen zoveel mogelijk worden geïntegreerd in normale klassen. Het komt de sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen ten goede als leeftijdsgenoten zoveel mogelijk bij elkaar worden gehouden. Maar daar moet wel hulp voor zijn. Hoe groter de onderlinge verschillen in de klas zijn, hoe moeilijker het voor de leerkracht is om zonder faciliteiten de kinderen individueel op een passende wijze te begeleiden."

Meer informatie

Topicus
0570 662 662
www.topicus.nl

INTERVIEW met Els van Doorn

Ontwikkeling naar vermogen

De gedachte achter Passend Onderwijs, de wet die in 2014 werd ingevoerd, is 'regulier onderwijs waar dat kan, speciaal onderwijs waar dat moet' met voor elk kind een passende onderwijsplek dicht bij huis. Om de juiste keuze te maken is een goede samenwerking tussen regulier en speciaal onderwijs nodig. "Ieder kind moet zich naar vermogen kunnen ontwikkelen", zegt Els van Doorn, bestuurder Eduvier onderwijsgroep.

Hoe krijgt die samenwerking vorm en inhoud?
"Door regionale samenwerkingsverbanden van regulier en speciaal onderwijs. De expertise over de begeleiding van 'het speciale kind' is hier ruim aanwezig en kan breed worden benut. Bijvoorbeeld door de expertise van het speciaal onderwijs in te zetten in het regulier onderwijs, door het samen realiseren van onderwijsarrangementen voor individuele leerlingen in het regulier onderwijs en door het verzorgen van scholing en workshops."

Wat hebben leerlingen met een beperking of leermoeilijkheden nodig?
"Extra ondersteuning en begeleiding in een veilige en uitdagende leer- en werkomgeving, waarin zij zich thuis voelen, waar zij hun zelfvertrouwen kunnen herwinnen en waar zij hun talenten kunnen ontwikkelen. Individuele aandacht en begeleiding maken dat de jongeren hun talent ontdekken en gebruiken om perspectief te krijgen op hun toekomst in de maatschappij."

Els van Doorn

Hoe zorg je dat ieder kind de juiste aandacht en benadering krijgt?
"Met een individueel ontwikkelingsperspectiefplan (OPP), waarin naast een beschrijving van de kenmerken en beperkingen van de leerling expliciet is verwoord wat de leerling nodig heeft – cognitief, pedagogisch en sociaal-emotioneel – om zich succesvol te ontwikkelen en op welke wijze daar vanuit school in samenwerking met ouders en eventueel andere instanties invulling aan wordt gegeven. Het ontwikkelperspectief ontstaat op basis van onderzoek, observaties van en ervaringen met de desbetreffende leerling en waar nodig afstemming met jeugdhulpverlening."

Wat zijn de kansen na het speciaal onderwijs?
"Een groot deel van de leerlingen gaat naar een vervolgopleiding in het mbo, hbo of wo, waar ze zich verder kunnen kwalificeren voor de beroepspraktijk. Andere leerlingen worden toegeleid naar duurzame arbeid. Met job coaching en begeleiding borg je een goede verbinding met de werkomgeving waar ze aan de slag zijn. Dat kan in samenwerking met bijvoorbeeld een sociale werkvoorziening en het UWV. Dat vraagt van betrokken partners soms een stapje extra, maar als dit stapje wordt gezet, leidt het tot mooie resultaten. Jongeren met een beperking zijn met gerichte begeleiding loyale en deskundige medewerkers die hun werkzaamheden met plezier en op goede wijze uitvoeren."

Waar staat uw organisatie voor?
"Wij zijn een onderwijsgroep voor speciaal (voortgezet) onderwijs en praktijkonderwijs, van vmbo tot en met havo/vwo-niveau. Leerlingen krijgen extra begeleiding omdat ze bijvoorbeeld een vorm van autisme, gedragsproblemen of moeite met leren hebben. Voor reguliere scholen met leerlingen met speciale onderwijsbehoeften verzorgen we advies, begeleiding en onderwijsexpertise. Centraal bij ons staat, naast het realiseren van uitstekend onderwijs, het bieden van specialistische pedagogische en sociaal-emotionele ondersteuning. Dit doen wij voor het overgrote deel via maatwerk en individuele afspraken die de ontwikkeling van de individuele leerling direct ondersteunen. Het resultaat is dat de jongeren aan het einde van hun schoolloopbaan hun beperking weten te hanteren, zicht hebben op hun talenten en kracht en in staat zijn een volgende stap, gericht op hun toekomst, te zetten. Op alle niveaus gaan ze met een diploma de deur uit. Dat geeft ze een betere positie op de arbeidsmarkt. Naast onderwijs realiseren we ook arbeidstoeleidingstrajecten voor leerlingen van de scholen en voor jongeren en (jong)volwassenen die een grote afstand hebben tot de arbeidsmarkt."

Meer informatie

Eduvier onderwijsgroep
Postbus 2344
8203 AH Lelystad

Bezoekadres:
De Schans 19-01
8231 KM Lelystad

T 0320 252378
E info@eduvier.nl
I www.eduvier.nl

Implementatie passend onderwijs nog niet afgerond

Van onze redactie
Auteur: Henk Dilling

Alle kinderen verdienen een school die past bij hun kwaliteiten en mogelijkheden. Ook als ze extra ondersteuning nodig hebben. Dat is het uitgangspunt van passend onderwijs. Als het niet lukt op een reguliere school, dan moet er een school worden gevonden die de begeleiding wel kan bieden, bijvoorbeeld een speciale school. Hoe staat het drie jaar na de invoering van het passend onderwijs met de implementatie?

"Scholen zijn volop bezig passend onderwijs goed in de klas te laten landen", zegt Rinda den Besten, voorzitter van de PO-Raad, de sectororganisatie voor het primair onderwijs (basisscholen, speciale basisscholen en scholen voor speciaal onderwijs). Zij verwijst naar de laatste voortgangsrapportage van het Nationaal Regieorgaan Onderwijsonderzoek (NRO) en de Inspectie van het Onderwijs, waarin wordt vastgesteld dat geleidelijk aan meer leerlingen een plek krijgen op een reguliere school, verschillende onderwijstypen steeds meer met elkaar samenwerken, dat ouders tevredener zijn over de ondersteuning van hun kind en minder bureaucratie ervaren dan vóór de invoering van passend onderwijs. "Tegelijk zien we ook verbeter- en aandachtspunten. Zo is voor het personeel op school de bureaucratie en werkdruk juist toegenomen." Ook is het belangrijk dat samenwerkingsverbanden meer dan nu aan de voorkant investeren: in preventie, vroegtijdige signalering, deskundigheidsbevordering en goede begeleiding van (startende) leerkrachten. "Dan volgt de beweging naar het regulier onderwijs vanzelf."

De regionale samenwerkingsverbanden van regulier en speciaal onderwijs moeten ervoor zorgen dat alle kinderen een passende plek krijgen. Zij maken afspraken over onder andere de begeleiding en ondersteuning die de scholen in de regio kunnen bieden en over welke leerlingen een plek kunnen krijgen in het speciaal onderwijs. Ook worden afspraken gemaakt met de gemeenten in de regio over de inzet en afstemming met (jeugd)zorg. Dit moet onder andere resulteren in minder bureaucratie. Geen lange indicatieprocedures, wachtlijsten en gescheiden circuits van lichte en zware ondersteuning met aparte indicatietrajecten. Het samenwerkingsverband krijgt de middelen voor lichte én voor zware ondersteuning. Die middelen kunnen ze flexibel inzetten.

Naast elkaar

Het belang van samenwerking wordt bevestigd door een onderzoek onder basisscholen van het Kenniscentrum Beroepsonderwijs Arbeidsmarkt, de Rijksuniversiteit Groningen en het Kohnstamm Instituut: twee derde van de leerlingen heeft een problematische werkhouding. Bijna de helft van de leerlingen heeft gedragsproblemen en sociaal-emotionele problemen. In leerprestaties zijn de gemiddelde toetsscores van de leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften opvallend lager dan die van hun 'reguliere' klasgenoten. Als het gaat om welbevinden blijkt dat leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften zich minder prettig voelen dan klasgenoten zonder die extra ondersteuningsbehoeften. Den Besten: "Het onderwijs kan het niet alleen." Van individuele scholen kan niet verwacht worden dat zij de expertise hebben om alle vormen van ondersteuning zelf te bieden. Fundamenteel is dat niet de structuren van onderwijs, opvang en jeugdzorg centraal staan, maar het kind. Dat betekent ook dat niet voor ieder kind het reguliere onderwijs de beste plek is. Sommige kinderen hebben bepaalde ondersteuning en een omgeving nodig die het reguliere onderwijs niet kan bieden, maar het speciaal onderwijs wel. Daarom is het belangrijk dat beide vormen, regulier en speciaal onderwijs, naast elkaar bestaan, vindt Den Besten.

Zelfvertrouwen versterken

Directeur-bestuurder Henk-Willem Laan van de Nederlandse Stichting voor het Gehandicapte Kind (NSGK) vindt dat het streven naar passend onderwijs nog te veel voorbij gaat aan kinderen en jongeren met een handicap. Zij gaan soms tegen hun eigen wens in naar speciale scholen of ze kunnen zelfs helemaal niet naar school. Nederland telt meer dan 10.000 kinderen met een handicap die nooit een school zien.

Sommigen van hen zitten de hele dag thuis. Anderen gaan naar een dagbestedingscentrum. Onderwijs is een mensenrecht, zegt Laan. In Nederland wordt het vaak beschouwd als een faciliteit, maar het is een recht om te mogen leren op de school van je voorkeur. Participatie ligt niet aan de handicap, maar aan de manier waarop de samenleving is ingericht. Met onder andere de 'Samen naar school-klas' wil de NSGK drempels wegnemen. Dit is een bijzondere klas op een gewone basisschool. "Niet helemaal inclusief onderwijs, maar wel passend onderwijs. Je bent onderdeel van de schoolgemeenschap." In hun eigen klas krijgen de kinderen onderwijs op maat, met alle zorg en ondersteuning die ze nodig hebben. Waar mogelijk doen ze gewoon mee met de andere leerlingen, tijdens het kringgesprek, de muziekles, gym of het speelkwartier. "Zo maak je de samenleving toegankelijker, versterk je het zelfvertrouwen van kinderen en jongeren en draag je bij aan een positieve beeldvorming." Ouders en begeleiders van kinderen die naar de samen naar school-klas gaan, ervaren dat hun kinderen overdag alerter zijn en 's nachts beter slapen, zegt Laan. "Ze maken grote sprongen in hun ontwikkeling doordat zij veel leren van leeftijdsgenootjes zonder beperkingen en doordat er veel persoonlijke aandacht is." Om de praktijkervaringen te kunnen onderbouwen, wordt wetenschappelijk onderzoek gedaan naar onder meer de effecten op de ontwikkeling van kinderen met ernstige verstandelijke en meervoudige beperkingen.

Voorbereid op de samenleving

In Nederland is sinds 2016 het VN-verdrag voor de rechten van personen met een handicap van kracht. Doel van dit verdrag is het bevorderen, beschermen en waarborgen van de mensenrechten van mensen met een beperking. Centrale begrippen zijn inclusie, persoonlijke autonomie en volledige participatie. In het verdrag is aangegeven wat de overheid moet doen om ervoor te zorgen dat de positie van mensen met een beperking verbetert. In het verlengde hiervan liet de NSGK onderzoeken hoe de Nederlander denkt over de participatie van kinderen met een handicap.
Uit het onderzoek blijkt dat vier op de vijf Nederlanders vinden dat kinderen en jongeren met een handicap in Nederland niet dezelfde kansen hebben als andere kinderen. Het merendeel van de ondervraagden vindt dat er nog veel moet veranderen voordat gehandicapte kinderen naar hun volle vermogen kunnen deelnemen. Zes van de tien respondenten vinden dat kinderen met een handicap beter worden voorbereid op de samenleving als ze spelen, sporten en naar school gaan met niet-gehandicapte leeftijdgenootjes. Ook voor kinderen zonder handicap is dat goed, vindt bijna 80 procent. "Ieder kind moet zich, ongeacht zijn handicap, maximaal kunnen ontwikkelen", stelt Laan. Elk kind kan leren, als het maar onderwijs krijgt dat bij hem of haar past. Liefst met leeftijdgenootjes zonder handicap. Als kinderen met en zonder handicap samen naar school gaan, zullen ze het later immers ook vanzelfsprekend vinden om samen te leven. "Mensen met een handicap kunnen je vriend of je vriendin zijn, je klasgenoot, je teamgenoot of je collega, als ze de kans maar krijgen. Dat wil zeggen: als wij de samenleving zo inrichten dat ze kunnen meedoen."

UITGELICHT

70.000 basisschoolleerlingen in speciaal onderwijs

Gemiddeld krijgt 18,5% van de leerlingen in een samenwerkingsverband enige vorm van ondersteuning. In het noorden en oosten van het land zien we de hoogste percentages ondersteuning in het vo.

Bron: passendonderwijsincijfers.nl

INTERVIEW met Esther Pieters

Het belang van matching en begeleiding in het werk

Cateringmedewerker

Mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt aan de slag helpen bij bedrijven, andere organisaties en overheid, zoals de Participatiewet beoogt, vraagt een passende werkplek en de juiste begeleiding. Zo haal je de maximale ontwikkeling uit medewerkers. Dat zegt Esther Pieters, manager matching van Pantar.

Waar gaat het om bij het matchen van mensen met een beperking?
"Het gaat om de aansluiting van competenties die de arbeidsmarkt vraagt en de aanwezige of te ontwikkelen competenties van mensen die niet zelfstandig aan het werk komen.De kunst is dat je mensen in staat stelt om hun talenten te ontwikkelen en maximaal te benutten. Zo creëren ze meerwaarde voor zichzelf, voor de opdrachtgevers en voor de maatschappij."

Waaruit bestaat een goede begeleiding?
"Allereerst uit een heldere uitleg over wat er van medewerkers wordt verwacht, ook bij verandering van werkplek. Verder is aandacht voor hun ontwikkeling van belang. Wat hebben ze al bereikt en wat is er nodig om verder te groeien? Sommige mensen kunnen bijvoorbeeld flexibeler worden of bepaalde vaardigheden aanleren. Ook een goed contact met de opdrachtgever is belangrijk. Succes wordt bepaald door het afstemmen van verwachtingen. Maak goede afspraken en wees duidelijk. Verder kun je veel bereiken door werkzaamheden aan te passen, denk aan extra hulpmiddelen, aanpassing van de werkplek en het anders inrichten van werkprocessen."

Wat doet werk met mensen?
"Heel veel. Het draagt bij aan je identiteit en je trots. De praktijk leert dat mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt het vaak meer dan gemiddeld belangrijk vinden om de structuur van werk te hebben en de sociale contacten die daar meestal bij horen. Ze vinden het ook fijn om iets te leren. Sommigen hebben nooit een diploma behaald. Aan het werk gaan en meedoen levert een belangrijke maatschappelijke bijdrage. Een goede ontwikkeling is dat er steeds meer opdrachtgevers zijn die echt open staan voor mensen met een beperking. Organisaties ervaren dat werken met diversiteit een mooie bijdrage kan leveren, aan de onderneming én aan de maatschappij. Door ruimte te bieden maken ze een soort statement: net als ieder mens hebben mensen met een beperking recht op een plek in de samenleving."

> ***"Wij begeleiden mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, bijvoorbeeld omdat ze een lichamelijke, verstandelijke of psychische beperking hebben"***

Welke rol speelt jullie organisatie?
"Wij begeleiden mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, bijvoorbeeld omdat ze een lichamelijke, verstandelijke of psychische beperking hebben. Ontwikkeling staat centraal. We hebben een methodiek ontwikkeld waarmee we die ontwikkeling op basis van competenties en criteria goed kunnen volgen. Zo kunnen we de trainingen en opleidingen aanbieden die mensen nodig hebben om weer een stapje verder te komen. Vaktechnisch én qua werknemersvaardigheden. Het kan bijvoorbeeld een grote stap zijn om zelfstandig te reizen, maar dat is wel vaak noodzakelijk om op je werk te komen. Het wegnemen van die drempel zorgt er niet alleen voor dat je aan de slag kunt, maar heeft op je hele leven een positief effect. Onze medewerkers hebben een sw-indicatie, werken via de Participatiewet of volgen een traject van de gemeente of een opleidingsinstituut. We bieden werk bij verschillende bedrijven en organisaties in allerlei sectoren. Het varieert van groenonderhoud, postbezorging en fietsenreparatie tot schoonmaak, catering en productiewerk. Voor het traceren van dat werk, waarin aanleg en talent van mensen tot hun recht komen, heeft Pantar een goed netwerk van lokale en nationale organisaties en ondernemingen."

Meer informatie

Pantar
Kriekenoord 3, 1111 PT Diemen
(hoofdlocatie)
Tel. 020 - 41 68 000
website: www.pantar.nl
e-mail: info@pantar.nl

INTERVIEW met Clemens de Jager en Pauline Sprokholt

Werken met zintuiglijke en communicatieve beperking

Mensen met een zintuiglijke en communicatieve beperking vallen soms buiten de boot in de Participatiewet, waarin het bedrijfsleven en de overheid zich garant stellen voor 125.000 extra banen voor mensen met een arbeidsbeperking in de periode tot 2026. Niet de regels moeten leidend zijn, maar de belemmering en de mogelijkheden. Dat zeggen Clemens de Jager (manager werk) en Pauline Sprokholt (arbeidsdeskundige) van expertiseorganisatie Werkpad, een onderdeel van Bartiméus en Kentalis.

Wat is het knelpunt?
De Jager: "Met bijvoorbeeld een zintuiglijke beperking val je niet direct onder de banenafspraak, want je wordt niet altijd opgenomen in het doelgroepenregister van het UWV. Dat register geldt alleen voor mensen met een beperking die niet zelfstandig het wettelijk minimumloon kunnen verdienen, denk aan mensen die gebruik maken van de voormalige Wet Sociale Werkvoorziening of de Wet jonggehandicapten (Wajong). Heb je een zintuiglijke beperking en val je buiten deze wetgeving, dan heb je minder kansen op werk met begeleiding dan andere mensen met een beperking."

Wat is hier aan te doen?
De Jager: "Een optie zou zijn het doelgroepenregister uit te breiden met mensen die voor het uitvoering van hun werk afhankelijk zijn van voorzieningen. Zo heeft een gemeente in Gelderland met het UWV de poort groter gemaakt, door iedereen uit het register direct te ondersteunen. Verder blijkt dat gemeenten het soms ingewikkeld vinden om mensen die niet (goed) kunnen horen, zien of spreken te laten begeleiden door specialisten. Dat kan een belemmering zijn om er werk van te maken en dat is jammer. Juist omdat het hier gaat om een heel specifieke doelgroep is het zinvol om voor het verbinden van deze werkzoekenden met werkgevers een beroep te doen op mensen die doelgroep én arbeidsmarkt goed kennen. Daar hebben alle betrokkenen baat bij."

Wat vraagt het van de werkgever?
Sprokholt: "Het vraagt enige voorbereiding om werkzaamheden zo te verdelen dat volwaardige functies ontstaan. Als een functie bijvoorbeeld tien taken telt, dan kan iemand met een visuele of auditieve beperking er zes uitvoeren. Dat betekent dat je het werk op een andere manier gaat organiseren. Je kijkt naar de verschillende taken die iemand heeft en beoordeelt welke taken iemand anders zou kunnen uitvoeren. Op die manier verminder je de werkdruk van de één en creëer je werk voor de ander. Het is maatwerk voor de organisatie en de betrokken medewerkers. Dat is een investering, maar die is het waard. Je geeft iemand een eerlijke kans om te laten zien wat hij of zij kan en wat voor meerwaarde hij of zij kan hebben voor de organisatie. Iedereen heeft specifieke

Ook techniek biedt mooie kansen voor slechtzienden

kwetsbaarheden, maar ook specifieke talenten. Het is de kunst mensen met een beperking zo in te zetten dat hun talenten worden benut. Dat vraagt van werkgever en collega's flexibiliteit ten aanzien de taken die worden uitgevoerd. Niemand buitensluiten in de werkomgeving is een mooi voorbeeld van maatschappelijk verantwoord ondernemen."

Waar houdt jullie organisatie zich mee bezig?
De Jager: "Als landelijk werkende expertiseorganisatie verbinden we mensen met een zintuiglijke en/of communicatieve beperking en de arbeidsmarkt, het onderwijs en de maatschappij. Doel is dat zoveel mogelijk mensen een passende en duurzame arbeidsplaats verwerven of behouden. De mensen waarvoor wij aan de slag gaan zijn doorgaans zeer gemotiveerde werknemers, met een sterke gedrevenheid om goed te functioneren. Ze beschikken over doorzettingsvermogen, taakgetrouwheid en loyaliteit. Naast consulenten die gebarentaal beheersen, hebben wij specialisten in huis op het gebied van onder andere audiologie, slechtziendheid en autisme én we kennen de arbeidsmarkt."

Meer informatie

Centraal Bureau
Theerestraat 42
5271 GD Sint-Michielsgestel
Tel 073 - 55 88 396
Teksttel 073 - 55 88 398
E-mail: info@werkpad.nl
website: www.werkpad.nl

Participatie, ook voor mensen met een beperking

Van onze redactie
Auteur: Cees van Dijk

Iedereen met een verstandelijke of lichamelijke beperking aan de slag: dat is het uitgangspunt van de Participatiewet. Maar een deel van de doelgroep dreigt tussen wal en schip te vallen en het enthousiasme bij werkgevers is tanende.

Volgens de banenafspraak van de Participatiewet die in 2015 in werking trad, moeten in 2026 in totaal 125.000 mensen met een arbeidsbeperking aan een passende baan zijn geholpen bij 'gewone' werkgevers. Daarbij richt de regelgeving zich op degenen die niet zelfstandig méér dan het minimumloon kunnen verdienen. Juist daar zit een knelpunt, zo blijkt in de praktijk. Boosdoener is onder andere het zogenaamde doelgroepregister, waarin de gegevens staan van mensen die onder de banenafspraak vallen.

Werkgevers kunnen bij uitkeringsinstantie UWV opvragen of een sollicitant in dit register staat en dus meetelt voor de banenafspraak. Hoewel de regels gecompliceerd zijn, komt het erop neer dat een werkgever die iemand uit het doelgroepregister aanneemt, subsidie ontvangt. Daarmee wordt het voor degenen met een arbeidsbeperking gemakkelijker om een baan te vinden en wordt voor de werkgever de drempel verlaagd om deze mensen aan te nemen.

Cultuuromslag
Aanvankelijk pakte de wet ondanks bezwaren van gemeenten en werkgevers gunstig uit, want in 2016 worden de gestelde doelen ogenschijnlijk gemakkelijk gehaald. In juni van dit jaar stuurde toenmalig staatssecretaris Sociale Zaken Jetta Klijnsma een brief aan de Tweede Kamer waarin zij optimistisch is over de werking van de Participatiewet. Zij schrijft: "Na 2,5 jaar Participatiewet beginnen we zicht te krijgen op hoe de praktijk zich ontwikkelt. Bij steeds meer werkgevers staat met de inwerkingtreding van de Participatiewet en de banenafspraak uit het Sociaal Akkoord het toegankelijk maken van hun werkvloer voor mensen met een arbeidsbeperking op de agenda. Ik constateer een cultuuromslag bij werkgevers. Regionale samenwerking gericht op de realisatie van de banenafspraak heeft een duidelijke impuls gekregen." Ondanks het positieve bericht van de staatssecretaris worden de werkgevers geleidelijk aan minder enthousiast, want in de dagelijkse praktijk lopen zij tegen talrijke bureaucratische beperkingen aan. In het UWV-magazine waarschuwde Aart van der Gaag, namens de werkgevers ambassadeur banenafspraak, begin dit jaar al voor tanende belangstelling bij bedrijven. Vooral het doelgroepenregister waarin gemeenten profielen moeten aanmaken voor mensen met een arbeidsbeperking komt slechts moeizaam van de grond.

Passende baan
Naast het gebrekkige functioneren van het doelgroepregister is er toenemende kritiek op de strekking van de wet nu blijkt dat niet iedereen met een afstand tot de arbeidsmarkt eronder valt. Een fors aantal hoogopgeleide mensen met een beperking loopt kans in de verdrukking te komen doordat zij geacht worden zelfstandig meer dan het minimumloon te kunnen verdienen.

QUOTUMHEFFING

Werkgevers met meer dan 25 werknemers moeten volgens de Participatiewet een bepaald percentage mensen met een ziekte of handicap in dienst nemen: het quotum arbeidsbeperkten. Voldoen zij daar niet aan, dan moeten zij vanaf 2019 mogelijk een quotumheffing van 5000 euro per niet-ingevulde arbeidsplaats per jaar betalen.

Bron: UWV

Kunsthistorica Heleen Knottnerus is een voorbeeld van iemand die op basis van de huidige regelingen tussen wal en schip dreigde te vallen. Sinds haar kinderjaren heeft zij jeugdreuma en rond haar 25e kreeg zij diabetes type 1. "Daardoor kan ik maximaal 24 uur per week werken, anders krijg ik meer pijn en raak ik extreem vermoeid", vertelt zij. Hoewel haar diabetes vaak goed in de hand is te houden, kost haar dat veel tijd en aandacht. Ondanks deze beperkingen bleef Heleen zoeken naar een passende baan. Na talloze sollicitaties en evenzovele afwijzingen kon zij enige tijd 24 uur per week aan de slag. Bij haar gesprekken stuitte zij vaak op angst en onwetendheid bij werkgevers. "De meesten denken nog steeds dat mensen met een chronische ziekte veel aanpassingen op de werkplek nodig hebben, vaak ziek zijn en definitief uitvallen. Dit is in de meeste gevallen echter niet het geval", benadrukt zij.

> *De meesten denken nog steeds dat mensen met een chronische ziekte veel aanpassingen op de werkplek nodig hebben*

Tussen wal en schip
Voor Heleen bleek het lastig om tijdens sollicitatiegesprekken de bezwaren van werkgevers weg te nemen. Wel kreeg zij hulp van een gespecialiseerd uitzendbureau dat jongeren van 15 tot en met 30 jaar met een chronische ziekte of beperking bijstaat. Niet alleen assisteert dit bureau bij het zoeken naar een baan, ook geeft het trainingen om het zelfvertrouwen van jongeren te versterken.

Na haar tijdelijke baan bij de historische afdeling van een bank is Heleen nu op zoek naar een nieuwe betrekking. Ook dit keer krijgt ze hulp van het gespecialiseerd bureau, maar tegelijk pleit ze voor verbreding van de Participatiewet. Door de huidige wetgeving vallen volgens haar vooral hoogopgeleide jongeren buiten de boot. Naar het oordeel van de overheid zijn zij niet ziek genoeg en kunnen ze door hun opleidingsniveau meer verdienen dan het minimumloon, hoewel ze niet fulltime kunnen werken.

Aan de ene kant moeten zij daarom concurreren met jongeren uit het doelgroepregister die een Wajong-uitkering krijgen en aan de andere kant met degenen met hetzelfde opleidingsniveau die geen aanpassingen nodig hebben en wel fulltime kunnen werken. "Daarom nodig ik de nieuwe regering uit om de Participatiewet aan te passen zodat iedereen met een arbeidsbeperking dezelfde kansen op werk krijgt. Niemand mag worden buiten de boot vallen op basis van opleidingsniveau en de ondoorgrondelijke redenen die het UWV hanteert om jongeren met ambitie en overduidelijke beperkingen uit te sluiten."

Werkpad
voor horen, zien, taal en autisme

Centraal Bureau
Theerestraat 42
5271 GD Sint-Michielsgestel
Tel 073 - 55 88 396
Teksttel 073 - 55 88 398
E-mail: info@werkpad.nl
website: www.werkpad.nl

‘Ik heb weer zin gekregen om betaald werk te doen’

Van onze redactie
Auteur: Ruby Sanders

Bart Duijn (33 jaar) werkt 2,5 jaar als vrijwilliger bij een dierenopvangcentrum. Het vrijwilligerswerk heeft Bart structuur gebracht en inmiddels heeft hij zelfs weer zicht op een betaalde baan.

Bart is trots op zijn werk bij het dierenopvangcentrum, omdat hij een positieve bijdrage kan leveren aan de maatschappij, vertelt hij. Bovendien vindt Bart het een mooi idee dat hij de dieren, die ook kwetsbaar zijn, de hulp kan bieden die zij nodig hebben. Bart kwam bij de dierenopvang terecht nadat hij in 2015 werkloos was geraakt. Hij wilde niet thuis blijven zitten, maar solliciteren lukte door omstandigheden niet. Toen kwam hij in contact met de begeleider die de vrijwilligersplek voor hem kon regelen en omdat hij graag iets wilde doen en erg van dieren houdt, besloot hij het erop te wagen. De dierenopvanglocatie ligt in de buurt van Barts woning, dus al met al zag hij een mooie kans om van de bank af te komen. Want dat wilde Bart in geen geval: gedwongen thuis zitten. “Ik ben juist het type van bezig zijn, niet van thuis voor de tv zitten. Daar ben ik de persoon echt niet voor.”

Flexibel en zelfstandig
Bart had eerder jarenlang betaald werk, maar wegens privéomstandigheden hield dat in 2015 op. Op de dierenopvang werken verschillende vrijwilligers met een afstand tot de arbeidsmarkt, vertelt Bart. Sommige mensen blijven een paar maanden, anderen langer. Hij was de eerste die als vrijwilliger aan de slag ging onder begeleiding van de organisatie die voor hem bemiddelde. Hij is met 2,5 jaar inmiddels bijna een oudgediende. Dat is te merken aan de manier waarop hij zijn werkzaamheden uitvoert: met grote zelfstandigheid. Zo voert hij alle voorbereidingen uit die voorafgaand aan het weekend getroffen moeten worden. “Waar ik kan helpen, help ik. Ik stel me altijd flexibel op; kijk waar in de opvang ik op welk moment nodig ben, en zet me daar dan 100 procent voor in.” Het leukste vindt Bart werken met de dieren zelf, maar de overige werkzaamheden doet hij met net zoveel plezier en collegialiteit. Hij merkt dat de collega’s dat waarderen. “Ik werk met alle collega’s fijn en heb het idee dat zij over mij ook positief zijn. Ik heb echt mijn eigen taken en verantwoordelijkheden. Als ik vrij ben, hoor ik dat ik echt gemist word.”

Zin in de volgende stap
Bart haalt voldoening uit het werk zelf, maar is daarnaast erg geholpen bij de ondersteuning vanuit de begeleider. “In mijn thuissituatie was het best een puinhoop geworden, en daarbij word ik nu geholpen. Met die hulp en de regelmaat van het werk, heb ik een heleboel structuur in mijn leven teruggekregen.” Het niet hoeven thuiszitten draagt bij aan Barts algehele positieve gevoel. Hij heeft een groot deel van zijn leven weer op de rails. Hij is zelfs met een re-integratiemedewerker weer op zoek naar betaald werk. Een volgende stap. Voor nu houdt Bart de hulp van de organisatie achter de hand. Als hij straks betaald werk vindt, zou dat eerst deeltijd zijn, zodat hij nog deeltijd bij de dierenopvang kan blijven werken. Op die manier kan Bart gebruik blijven maken van de hulp en ondersteuning die hij ontvangt.

Plannen voor de toekomst heeft hij genoeg. Het liefst zou Bart in de detailhandel werken, zoals bij een bouwmarkt, waar je praktisch bezig bent maar ook contact met mensen hebt. Technisch aangelegd is hij wel dus die combinatie zou echt wat voor hem kunnen zijn. En ook al is hij nu helemaal op zijn gemak bij de dieren, als de mogelijkheid zich voordoet, wil hij ook verder kijken. “Ik heb veel zin om met een volgende stap te beginnen.”

ADVERTORIAL

Participatie is geen eenrichtingsverkeer

Een inclusieve samenleving is geen eenrichtingsverkeer, vinden Rudi Gülink (regiomanager Estinea) en Monique Pothoff (begeleider van Estinea bij basisschool De Bosmark). Estinea biedt in Twente en de Achterhoek vrijwilligerswerk aan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, onder andere bij maatschappelijke organisaties. De cliënten krijgen daarmee sociale interactie en regelmaat in hun leven en ook voor de organisaties is het waardevol.

Wat is het verschil tussen dagbesteding en vrijwilligerswerk?
Gülink: “Vrijwilligerswerk draagt bij aan bestaande organisaties die geholpen zijn met extra handen. De reguliere medewerkers vinden de hulp heel prettig. Instellingen als een dierenopvang of lokale bibliotheek kunnen vaak niet zonder vrijwilligers. Aansluiten bij reguliere instellingen levert iedereen voordeel op en stapt af van het traditionele idee van dagbesteding buiten de maatschappij. In het verleden werden mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt op één hoop gegooid. Nu kijken we naar het individu. Er blijft een groep die een aparte, prikkelarme omgeving nodig heeft en geschikter is voor traditionele dagbesteding. Maar anderen werken graag met dieren, met mensen of kunnen administratieve werkzaamheden doen. Voor hen zoeken we een traject bij een maatschappelijke organisatie.”

Welke positieve invloed heeft het vrijwilligerswerk op de cliënten?
Gülink: “Het is erg waardevol voor ze. Zij gaan echt ‘naar hun werk’, worden gezien en komen in contact met anderen. Dat helpt ze zich te ontwikkelen. Naast mensen met een verstandelijke handicap zijn er ook vrijwilligers met psychiatrische- en verslavingsachtergronden. Schuldenproblematiek en schaamte komen dikwijls voor. Veel cliënten zijn ‘zorgmijders’. Dit traject is gesubsidieerd door de gemeente Enschede en is een laagdrempelige manier om hen in beweging te krijgen. Aparte dagcentra plaatsen mensen buiten de maatschappij. Als iemand een passie voor dieren heeft, en de kans krijgt op een dierenopvang te werken, is dát de trigger om aan het werk te gaan. Iemand komt weer in aanraking met ‘normale’ mensen. Onze begeleiders ontdekken bovendien veel achterliggende problemen, waar ze bij helpen.”

En wat is het positieve effect op de samenleving?
Gülink: “Deze cliënten zoeken niet altijd vanuit zichzelf hulp. Zonder dit werk zitten ze thuis, zorgen voor overlast in de buurt of vereenzamen. Deze plekken staan midden in de samenleving, het kan de eerste stap zijn om weer in de maatschappij te stappen. Voor de organisaties en hun reguliere medewerkers is het vrijwilligerswerk ook waardevol. Behalve dat het hen praktisch helpt, komen meer mensen in contact met mensen met een beperking.”

Waardevol vrijwilligerswerk, voor iedereen

Hoe ziet dit er in de praktijk uit?
Pothoff: “Ik begeleid cliënten die werken op basisschool De Bosmark. Deze mensen komen met hun beperking niet op de arbeidsmarkt, maar kunnen wel iets bijdragen. Zij helpen twee dagen per week met praktische zaken: de was vouwen, oud papier ophalen, het schoolplein aanvegen, thee en koffie verzorgen voor de leerkrachten. Zo komen ook de kinderen in aanraking met mensen met een beperking. Spannend, maar heel waardevol om dat contact te stimuleren. De kinderen noemen de cliënten bij naam; soms worden ze aangesproken in het dorp. Dat draagt bij aan het gevoel van meedoen, gezien worden. De cliënten leren over sociale omgangsnormen en worden zelfstandiger. Ze komen op de fiets en voeren min of meer zelfstandig hun werk uit. Een van de cliënten zei: ‘Ik had nooit verwacht op een school te mogen werken, en nu doe ik het’. Deze samenwerking met de school is nu nog landelijk uniek. Ik denk echter dat dit soort projecten de toekomst is, al is het niet voor alle cliënten weggelegd en moet de maatschappij soms nog wennen. Dat is een kwestie van de mogelijkheden inventariseren en inschatten welke cliënten geschikt zijn. Altijd zoeken naar de individuele potentie en in het oog blijven houden of de bijdrage zinvol is.”

Meer informatie

Estinea ondersteunt mensen met een beperking in de Achterhoek en Twente, onder andere door hen zinvol niet-betaald werk te laten doen bij maatschappelijke organisaties in wijk, dorp, buurt of stad.
www.estinea.nl

De toekomst van wonen en zorg

Van onze redactie
Auteur: Jaime Donata

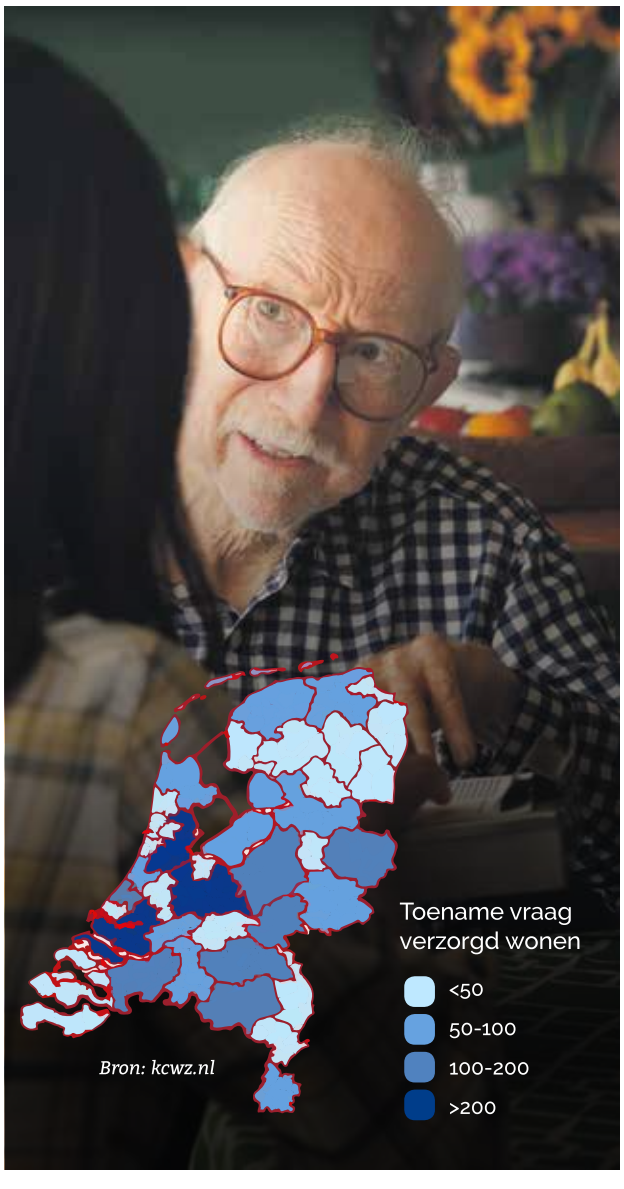

Ouderen in Nederland blijven steeds langer zelfstandig wonen. En dus liggen er voor gemeenten uitdagingen waar een oplossing voor moet worden gezocht. Hoe organiseren zij ambulante- en zorgbegeleiding voor mensen die dat nodig hebben? Hoe kan zelfstandig 'zorgwonen' betaalbaar gehouden worden?

Yvonne Witter is adviseur bij het landelijk samenwerkingsverband van zorgondernemers en woningcorporaties, het Aedes-Actiz Kenniscentrum Wonen-Zorg (KCWZ). Zij ziet de oplossing van de woon-zorgopgave in het samenspel van corporaties, lokale overheden en zorgorganisaties. De uitdaging zit meestal in goed samenwerken. Witter: "Wil je iemand met ggz- of gedragsproblematiek zelfstandig of begeleid laten wonen in een wijk, dan ben je er niet met het toewijzen van een corporatiewoning." Er moet volgens haar genoeg begeleiding zijn, met participatiemogelijkheden in de buurt.

Maatwerk en regie
Corporaties weten gelukkig goed wat er mogelijk is in een buurt. Zo zijn er in Doetinchem 'springplankwoningen' om dak- en thuislozen in de crisisopvang op weg te helpen naar zelfstandig wonen. De gemeente Apeldoorn heeft opstapwoningen voor mensen met een psychische kwetsbaarheid die voldoende zijn hersteld om weer zelfstandig te gaan wonen. Witter: "Er is steeds meer variatie in het aanbod in Nederland en we zijn volop aan het experimenteren." Zo zijn er in sommige gemeenten aparte appartementenblokken waar 'dragende' en 'vragende' huurders bewust samenwonen.

De grootste uitdaging voor gemeenten ligt vaak in het helder krijgen van de woon-zorgopgave: om hoeveel mensen gaat het? Wat is er precies beschikbaar aan woningen en zorg? Daarom wordt er nu gewerkt aan de Woonzorgwijzer, een instrument ontwikkeld door Platform 31, RIGO en de provincie Zuid-Holland, dat geografisch in beeld brengt welke zorggroepen in een gebied wonen en welke beperkingen en behoeften zij hebben.

Er is best veel aanbod in zorg en woningen, maar het is vaak onderling niet duidelijk waar welk aanbod zit, stelt Ellen Olde Bijvank, zelfstandig adviseur op het gebied van wonen, zorg en welzijn voor zorgorganisaties, corporaties en gemeenten. De decentralisatie van zorgtaken en financiering draagt volgens haar niet bij aan de duidelijkheid. Vroeger was er de Zorginfrastructuur, waar zorgorganisaties geld konden aanvragen voor het realiseren van bijvoorbeeld ontmoetingsruimen en domotica. Olde Bijvank: "Een deel is nu gedecentraliseerd naar het Gemeentefonds. Ongeoormerkt geld, dus de gemeente kan ermee doen wat ze wil. Dat schept onduidelijkheid, voor zorgverleners en voor hen die zorg nodig hebben."

Betaalbaarheid en kwetsbare groepen
De betaalbaarheid van zelfstandige woningen wordt op termijn een probleem, denkt Olde Bijvank: veel mensen met een beperking leven van een uitkering. Anders dan ouderen hebben zij geen pensioen opgebouwd. Zij ziet wel dat hierover wordt nagedacht door corporaties. Zo zijn corporaties in Tiel en Deurne aan het experimenteren met het splitsen van woningen: boven een student en onder een oudere of iemand met een beperking. Ze denkt dat aandacht van de driehoek gemeenten-corporaties-zorgaanbieders zal moeten verschuiven naar de groepen met een echt kwetsbare maatschappelijke positie. Olde Bijvank: "Kwetsbaarheid is geen vast gegeven, maar wordt mede bepaald door het sociale systeem om je heen. Dat moet georganiseerd worden." Ook moeten betrokken partijen ervoor oppassen dat zij de sociale druk op bepaalde wijken niet te veel laten oplopen: "Door het Passend Toewijzen, dat corporaties door de nieuwe woningwet verplicht wordt opgelegd, komen kwetsbare mensen met een laag inkomen veelal binnen dezelfde buurt te wonen. Dat zorgt voor een stapeling van problemen en dat moeten we zien te voorkomen."

ADVERTORIAL

Buurtcirkel van Pameijer: sterker staan, zelfstandig wonen

Voor mensen met een psychische kwetsbaarheid of een (licht) verstandelijke beperking (LVB) is zelfstandig wonen niet altijd vanzelfsprekend. Buurtcirkel is een sociaal programma dat mensen in de wijk, ondersteund door een vrijwilliger en een zogenoemde Buurtcirkelcoach, met elkaar verbindt. De Rotterdamse zorgorganisatie Pameijer introduceerde het concept, dat afkomstig is uit Engeland. Inmiddels zijn er ruim 35 Buurtcirkels actief in Nederland.

Tristan Forestier (35 jaar) is een van de deelnemers. Nadat Tristan een aantal jaar in een psychiatrisch centrum verbleef, kwam hij in 2012 bij een begeleid wonenproject. Sinds 2014 woont hij echt op zichzelf: "Ik was dat al een tijdje van plan, maar vond het ook spannend. Zou ik dit wel kunnen?" Toevallig startte Pameijer op dat moment een Buurtcirkel bij Tristan in de buurt. Andrea Stierman, projectleider Buurtcirkel, licht toe: "Pameijer werkt vanuit een herstel-ondersteunende benadering. Deze is erop gericht mensen te laten ontdekken waar ze goed in zijn en waar hun kwaliteiten liggen, in plaats van te focussen op hun kwetsbaarheid of beperking. Door actief te zijn in Buurtcirkels, waarin deelnemers één keer per week bij elkaar komen om te koken en te eten, leren mensen (weer) om ook andere aspecten van zichzelf te ontwikkelen. Ook wordt op deze manier voorkomen dat mensen vereenzamen wanneer ze weer op zichzelf wonen."

Samenredzaamheid
De Buurtcirkels van Pameijer bestaan in de huidige vorm nu bijna vier jaar. Wetenschappelijk onderzoek uit 2017 laat zien dat deelnemers hun sociale netwerk structureel uitbreiden. Ze voelen zich meer gewaardeerd en kunnen iets voor elkaar betekenen. Er ontstaat vooral een vorm van samenredzaamheid. Stierman: "Mensen zien elkaar op een gegeven moment ook buiten de wekelijkse etentjes. Ze gaan samen naar de film of vieren met elkaar Sinterklaas. Ze helpen elkaar met klussen, of doen boodschappen voor elkaar als ze ziek zijn. Hiermee krijgen mensen (opnieuw) sociaal gewaardeerde rollen."

"Toen ik voor het eerst op mijzelf ging wonen, had ik moeite om mensen te leren kennen"

Echt meedoen
Voor Tristan betekent Buurtcirkel veel: "Toen ik voor het eerst op mijzelf ging wonen, had ik moeite om mensen te leren kennen. Ik durfde niet altijd goed op vreemde mensen af te stappen. Dat ik door Buurtcirkel zulke leuke contacten heb opgedaan, geeft me zelfvertrouwen. Ik durf nu veel meer zelf te doen en maak gemakkelijker contact." Dit laatste, zelfstandigheid en eigen kracht herwinnen, is precies wat Pameijer voor ogen heeft met Buurtcirkel. Stierman: "Wij streven naar herstel op alle levensterreinen. Het mooie is dat mensen op een gegeven moment zo goed functioneren, dat ze vaak ook betaald of onbetaald werk vinden. Dat is erg belangrijk voor iemands zelfbeeld. Het maakt dat mensen volwaardig kunnen participeren in de samenleving."

Tristan Forestier

In heel Nederland
Omdat Buurtcirkel zo succesvol is, zijn er inmiddels ook andere gemeenten en welzijnsorganisaties die het concept gebruiken. Stierman: "Dat gaat dan via plug and play – men koopt onze werkwijze in, maar moet het zelf uitvoeren. Wij werken inmiddels samen met gemeenten, corporaties en zorgaanbieders in Gelderland, Limburg, Utrecht en Noord- en Zuid-Holland."

ertoe doen pameijer
Buurt Cirkel voor elkaar

Meer informatie
Voor meer informatie over Buurtcirkel kijk op www.buurtcirkel.nl of www.pameijer.nl.

‘Kind met beperking verdient uitdaging’

Van onze redactie
Auteur: Yara Hooglugt

Het vinden van passende dagbesteding en onderwijs voor een jong kind met een verstandelijke en/of lichamelijke beperking is voor veel ouders een langdurige zoektocht. Zo ook voor Marleen de Vries, de moeder van de 7-jarige Teun. “Ons kind verdient het om zich verder te ontwikkelen in een uitdagende omgeving.”

Vijf weken voordat Marleen uitgerekend was, voelde ze plotseling dat er iets mis was. Tot op dat moment waren de echo’s altijd in orde geweest, maar rond half mei merkte de aanstaande moeder dat er geen leven meer was in haar buik. Teun werd met spoed gehaald en moest direct na zijn geboorte worden gereanimeerd. Het kindje bleef in leven, maar al vrij snel kregen Marleen en haar man te horen dat het ernstige hersenschade had opgelopen door zuurstoftekort. “Vanaf dat moment kunnen we ons leven opdelen in een leven vóór en een leven na de geboorte van Teun. Vooral de eerste fase was een enorm gecompliceerde zoektocht in een oerwoud aan regels, zorgopties, nieuwe begrippen en ziekenhuisbezoeken.”

Gericht op ontwikkeling

Nadat bij Teun ook zware epileptische activiteit werd geconstateerd, werden bij een succesvolle operatie zijn hersenhelften gesplitst om aanvallen in de toekomst te voorkomen. De 7-jarige heeft een zware verstandelijke beperking, is halfzijdig verlamd en kan niet goed praten. Toch is Teun een vrolijk, ontwikkelingsgericht kind. Hij functioneert op dit moment op het niveau van een kindje van 20 maanden, maar de stappen die hij maakt zijn dagelijks merkbaar. De jongen laat zich allerminst tegenhouden door zijn beperking en doet volop mee met zijn omgeving; hij geniet zichtbaar van contact met andere kinderen. Dat laatste is ook de reden dat het van vitaal belang is geweest om voor Teun een dagbesteding te vinden waar hij gestimuleerd werd zich te ontwikkelen en waar hij zich kon optrekken aan andere kinderen. Een regulier kinderdagverblijf werkte niet, daar was hij te ‘zwaar’ voor de medewerkers. Daarom is hij na zijn operatie eerst een jaar naar een revalidatiecentrum geweest, waar een team van onder meer orthopedagogen, fysiotherapeuten, ergotherapeuten en revalidatieartsen zich om hem ontfermden.

Na deze periode zou Teun dan eindelijk opbloeien bij een dagbesteding waar hij in een ontwikkelingsgericht groepje kinderen terecht kwam. “Dat paste als een warme jas, het was prachtig om te zien. Eerst kwam Teun nog in een groepje dat gericht was op zorg, maar al snel werd duidelijk dat hij stappen kon gaan maken.” In deze ontwikkelingsgroep leerde de jongen veel: uit een beker drinken, eten opprikken met een vork, om een beker drinken vragen – hij genoot van zijn omgeving en ging er sociaal-emotioneel en lichamelijk enorm op vooruit. “Vanaf dat moment zagen wij te meer dat Teun een ontzettend sociaal en vrolijk kind is dat groepsinteractie nodig heeft.” Dankzij de continue begeleiding op de groep zijn bovendien ook zijn benen sterker geworden, heeft hij veel vordering geboekt met los zitten en kan hij inmiddels stapjes zetten en omrollen.

Onderwijs op maat

Nu is Teun klaar voor de volgende stap, ziet zijn begeleiding en merken ook zijn ouders. Onlangs is hij begonnen op een kleinschalige basisschool voor speciaal onderwijs met een zorgtak voor kinderen met een beperking. “We merken nu al dat hij hier enorm veel plezier heeft en dat we prestatiegericht met hem verder kunnen. Zijn bestaan, dat voor ons en hem zo onzeker begon, verdient de grootste aandacht. We blijven daarom continu op zoek naar uitdaging. Dat verdient Teun.”

ADVERTORIAL

Kinderen met beperking (te) vaak tussen wal en schip

Passend onderwijs

Goed onderwijs heeft direct en aantoonbaar effect op het welvaren van (individuen in) de samenleving. Volwaardig meedoen in de samenleving begint dan ook met volwaardig meedoen in het onderwijs. Maar wat is inclusief onderwijs precies en hoe geven we het vorm? In Twente zet Aveleijn zich in voor een integraal zorg-onderwijsaanbod.

Artikel 24 van het VN Verdrag voor de rechten van mensen met een beperking geeft duidelijke richtlijnen voor een inclusief onderwijssysteem: het algemene onderwijs moet zonder discriminatie op grond van beperking, en met verschaffing van redelijke aanpassingen naar gelang de behoefte, gelijke kansen bieden aan iedereen. “Het Nederlandse onderwijssysteem staat echter nog ver af van het inclusiemodel dat de VN voorstaat”, vindt Marion Schildkamp, manager van Aveleijns Kinderdagcentrum Klim Op in Enschede.

Hoge kosten

Afstemming over passend onderwijs vindt in Twente plaats in een regionaal samenwerkingsverband. Als grote regionale zorgaanbieder in de VG-sector neemt Aveleijn steeds vaker deel aan de overleggen die hierbinnen plaatsvinden. “In het regionale samenwerkingsverband worden onder meer de budgetten verdeeld. Knelpunten die naar voren komen zijn de hoge kosten van het aanbod zorg-onderwijs en de vraag wie die kosten draagt”, vertelt Marion. “Samenwerkingsverbanden beslissen zelf wat in hun regio onder de zogenaamde ‘basisondersteuning’ valt, dat wil zeggen welke ondersteuning de bij het verband aangesloten reguliere scholen hun leerlingen minimaal moeten bieden. Landelijke criteria zijn er niet.”

“In de praktijk vallen kinderen met een beperking nog (te) vaak tussen wal en schip”

Tussen wal en schip

Het was de bedoeling dat met de invoering van de Wet Passend Onderwijs een dekkend aanbod zou ontstaan met een geschikte plek voor elk kind. “In de praktijk vallen kinderen met een beperking nog (te) vaak tussen wal en schip”, weet Marion uit ervaring. “En dat is jammer, want het is belangrijk dat deze kinderen in hun eigen omgeving zichtbaar zijn en blijven. Kinderen met en zonder beperking moeten de kans krijgen elkaar te ontmoeten. Een (inclusieve) onderwijsomgeving is niet alleen een plek waar je cognitieve vaardigheden leert, maar waar je ook leert omgaan met elkaar en leert nadenken over jezelf en je relatie tot een ander.”

Samenwerken

Om inclusief onderwijs te bevorderen is een nauwe samenwerking tussen lokale en regionale partners belangrijk. “Door gebruik te maken van aanwezige kennis en ervaring kunnen we ons er samen voor inzetten dat niemand buiten de boot valt”, licht Marion toe. “Bij Klim Op werken we bijvoorbeeld samen met de Enschedese ZMLK school De Huifkar. Vanuit Klim Op hebben we een groep kinderen verplaatst naar De Huifkar. We begeleiden hen in een onderwijssetting, aangepast aan de capaciteiten en leerstijlen van de kinderen. Zo ontstaat een meer natuurlijke leeromgeving met sociale interactie tussen verschillende groepen. Het is een stapje in de goede richting.”

Aveleijn
Leven vol betekenis

Meer informatie

Aveleijn
074 255 6600
www.aveleijn.nl

Nederland toegankelijk voor mensen met beperking

Van onze redactie
Auteur: Jaime Donata

Op 14 juli 2016 trad in Nederland het VN-verdrag Handicap in werking. Doel van dit verdrag is het bevorderen en waarborgen van de rechten van mensen met een beperking. Nederland was relatief laat met het ratificeren van dit VN-verdrag. Geeft Nederland wel voldoende prioriteit aan participatie van gehandicapten?

Frank Bluiminck, directeur van de Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland (VGN), is van mening dat Nederland het verdrag best wat eerder had kunnen ondertekenen. Men wilde hier eerst helemaal in kaart brengen of de Nederlandse samenleving niet al voldeed aan de nieuwe VN-norm. Dat onderzoek heeft erg lang geduurd, tot groot ongenoegen van de sector. Ook in het implementatieplan dat er nu ligt, zijn volgens Bluiminck onnodig veel bureaucratische stappen ingebouwd die slagvaardig optreden in de weg staan. De discussie spitst zich nu bijvoorbeeld vooral toe op toegankelijkheid van publieke gebouwen. Maar hier en daar een drempel weghalen is nog geen participatiebeleid, vindt Bluiminck. “Alle sectoren moeten mee. Het VN-verdrag gaat over de hele samenleving.”

> *Brieven van de gemeente zijn voor de doorsnee burger soms al een uitdaging. Laat staan voor iemand met een (licht) verstandelijke beperking*

Wat Bluiminck betreft mag er meer gedaan worden om mensen met een handicap echt te laten meedoen. Gemeenten hebben wat hem betreft een cruciale rol in dit proces. Het gaat ten slotte ook over toegang tot het sociaal domein: huisvesting, onderwijs, schuldhulp, uitkeringen, et cetera. Kunnen mensen echt meedoen op de arbeidsmarkt? Volgens Bluiminck is het vaak nog slecht gesteld met dit soort zaken. “Brieven van de gemeente zijn voor de doorsnee burger soms al een uitdaging. Laat staan voor iemand met een (licht) verstandelijke beperking.”

Bluiminck begrijpt dat gemeenten soms weinig financiële ruimte hebben, maar soms is het niet meer dan een kwestie van organiseren en cultuur. Vaak moeten gehandicapten bijvoorbeeld van loket naar loket om gebruik te maken van eenvoudige gemeentelijke voorzieningen, zoals thuiszorg of een parkeerkaart. Het vergt een andere, bewustere mindset bij overheden om te zien wat zoiets betekent voor iemand met een beperking.

Verkiezingen

Ook volgens Koos Spanbroek van SIEN, de belangenvereniging voor mensen met een verstandelijke beperking, is er een wereld te winnen door meer bewustzijn te kweken: “Als je zelf geen beperking hebt en er niet op let, zie je ook nauwelijks waar het misgaat voor mensen die wel een handicap hebben.” Hoe gemakkelijk is het bijvoorbeeld om te stemmen voor iemand met een visuele of verstandelijke beperking? In Nederland zijn ongeveer 142.000 mensen met een verstandelijk beperking. Daarnaast zijn er 2,3 miljoen mensen met een laag IQ (tot 85). De Nederlandse grondwet regelt het basisrecht dat iedereen mag stemmen vanaf 18 jaar. Maar net zoals voor mensen met een visuele beperking is het voor verstandelijk gehandicapten vaak ingewikkeld om zonder hulp van anderen gebruik te maken van dit eenvoudige grondrecht.

Lees verder op pagina 12

INTERVIEW met Anita Bastiaans en Aukje Jacobs

De samenleving in het klein

Stigmatisering en hokjesdenken belemmeren de kansen van mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Beter is het samenbrengen van diverse doelgroepen in een veilige, inspirerende omgeving waar werk en ontmoeten centraal staan en waar in mogelijkheden en niet in onmogelijkheden wordt gedacht. Dat vinden Anita Bastiaans (leidinggevende) en Aukje Jacobs (begeleidster) van Athos Eet-Maakt-Doet in Maastricht, een initiatief van zorgorganisatie Radar.

Aukje Jacobs en Anita Bastiaans

Wat is de waarde van een steentje bijdragen aan de samenleving?

Bastiaans: “Je wordt gezien. Je doet mee en krijgt aandacht en waardering. Hoe meer waardering, hoe groter je zelfvertrouwen. Ieder mens heeft zijn eigen dromen, wensen en doelen in het leven. Of je nu een beperking hebt of niet. Alleen is het voor mensen met een (verstandelijke) beperking of afstand tot de arbeidsmarkt vaak een stuk lastiger om hun leven in te richten zoals zij dat willen.”

Heeft de maatschappij daar voldoende oog voor?

Bastiaans: “Lang niet altijd. Er wordt nog te snel een etiket opgeplakt. Als er iets is waar mensen met bijvoorbeeld een licht verstandelijke beperking niet blij mee zijn, dan is het een stigmatiserend stempel. Nog te vaak wordt uitgegaan van wat iemand niet kan. Beter is kijken wat iemand wél kan of wat iemand nodig heeft om iets te kunnen.”

Hoe kun je dat stimuleren?

Jacobs: “Geef mensen een podium om hun talent te ontwikkelen en laat ze trots zijn op wie en wat ze zijn, op wat ze maken of doen. Bied mensen, kwetsbaar en minder kwetsbaar, een veilige plek om mee te kunnen doen. In hun eigen tempo en op een manier die ze zelf prettig vinden. Werk is een mooi middel om ondersteuning te bieden. Belangrijk is dat mensen daadwerkelijk een kans krijgen. Dat kan in een veilige omgeving, waar niemand bang hoeft te zijn om fouten te maken, En áls je een keer valt, dan is er altijd iemand die je overeind helpt en die je terzijde staat om op de been te blijven.”

Bastiaans: “Ook ontschotting van de zorgfinanciering heeft een stimulerend effect. Mensen moeten nu nog weleens bij verschillende loketten aankloppen om iets voor elkaar te krijgen. Zeker bij kwetsbare mensen werpt dat een enorme drempel op. Soms past het loket ook niet of niet geheel bij hun zorgvraag. Veel mensen die met de Participatiewet te maken hebben, die ze ondersteunt naar werk en participatie, hebben ook andere vormen van ondersteuning nodig, zoals dagbesteding. Maar dat laatste valt onder de Wmo (Wet maatschappelijke ondersteuning). Het zou goed zijn om Wmo en Partipatiewet meer met elkaar te verbinden.”

Hoe vertaalt jullie visie zich naar de praktijk?

Bastiaans: “Athos was tot een aantal jaren geleden een regulier activiteitencentrum van Radar, bedoeld voor mensen met een verstandelijke beperking. Vanuit mijn wens een inclusieve samenleving te organiseren en aan te tonen dat het kan, heeft de transformatie naar Athos plaatsgevonden. Wij bieden een ontmoetings- en ontwikkelplek waar mensen naar vermogen en op vrijwillige basis arbeid kunnen verrichten. Naar eigen ontwerp en in opdracht maken we houten en lederen producten, we restylen meubels en we maken tailormade duurzame jeans. Verder hebben we een restaurant waar heerlijke en eerlijke maaltijden worden bereid. Waar mogelijk begeleiden we mensen naar betaald werk. We halen de buitenwereld naar binnen. Proberen ontmoetingen tot stand te brengen met buurtbewoners, studenten, (startende) ondernemers. Je kunt hier bijvoorbeeld vergaderen, een hapje eten of een workshop volgen. Als sociale onderneming willen we laten zien dat het bij elkaar brengen van mensen met verschillende achtergronden (kwetsbaar en minder kwetsbaar) een positief effect heeft op maatschappelijke participatie. De samenleving in het klein levert meer op dan de som der delen.”

Meer informatie

Athos
Athoslaan 12 A
6213 CD Maastricht
Tel 088 3505063
E-mail: info@athos-maastricht.nl
Website: www.athos-maastricht.nl en www.radar.org

Vervolg van pagina 11

Spanbroek: “Kijk eens met andere ogen naar een stemformulier. Als je een klein beetje dyslectisch bent, dan kom je er al niet uit.” Ook het gemiddelde verkiezingsprogramma is nauwelijks te begrijpen voor iemand met een verstandelijke beperking. Volgens Spanbroek ligt er dan ook een rol bij de partijen zelf om in een gewone taal uit te leggen waar een programma nu eigenlijk over gaat. Daarnaast moet er veel geoefend worden met en door gehandicapten zelf. Familieleden, vrienden, wettelijke vertegenwoordigers of vrijwilligers kunnen daarbij helpen. Het is belangrijk dat participatie van gehandicapten een zaak wordt die ons allemaal aangaat, vindt Spanbroek. Mensen met een verstandelijke beperking hebben bijvoorbeeld ook in het stemhokje hulp nodig. Helaas staat de huidige kieswet dit niet toe. Terwijl mensen met een fysieke of visuele beperking wel geholpen mogen worden. “Ik snap de angst voor beïnvloeding in het hokje. Maar hoe het dan wel moet, daar wordt niet over nagedacht.”

Soms komen Spanbroek verhalen ter ore die hem echt zorgen baren. Zo komt het voor dat zorginstellingen stempassen niet doorgeven aan bewoners ‘omdat ze toch niet kunnen stemmen’. Heel zorgelijk, vindt hij: de overheid zou haar verantwoordelijkheid moeten nemen als het aankomt op grondrechten. Maar ook politieke partijen zelf kunnen hieraan bijdragen, naast het begrijpelijker maken van hun programma’s. Zo kunnen verkiezingsposters een stuk eenduidiger. Nu staan er de ene keer een afkorting van de partij vermeldt en dan weer de hele naam voluit. Voor mensen met een beperking is dat best ingewikkeld. In het nieuwe regeerakkoord is al een aanzet gedaan om iedereen mee te laten doen, vertelt Spanbroek. “Nu moeten we het nog organiseren.”

Onderzoek

De doelgroep van de VGN is veel groter dan alleen de mensen die onder de Wet Langdurige Zorg vallen, legt Bluiminck uit. Dat zijn de meest kwetsbare mensen met een beperking die een langdurige behoefte hebben aan permanent toezicht, of 24-uurszorg. Mensen die iets meer kunnen, vallen onder de WMO. “Dan heb je het toch ook snel over zo’n 100.000 mensen met een beperking.”

Zelfs mensen met een laag IQ (een score tot 85) zouden volgens Bluiminck moeten vallen binnen de doelgroep van het VN-verdrag. Het gaat hier om 2,3 miljoen Nederlanders. “De meeste mensen met een laag IQ kunnen prima functioneren, maar een deel van hen komt toch ook in het zorgsysteem terecht, vaak door psychische problemen of schulden waarmee ze te kampen hebben.” Wat betreft Bluiminck zou ook deze groep een maatschappelijke prioriteit moeten krijgen. Hij staat hier niet alleen in. Ook onderzoeken van de Wetenschappelijke Raad voor Regeringsbeleid en het Sociaal en Cultureel Planbureau signaleren een chronische overschatting van deze mensen door de overheid.

> *Tijdens de komende verkiezing gaan we eerst ervaringen verzamelen over fysieke toegankelijkheid van de openbare ruimte. Daarna is het tijd voor verdiepend onderzoek op de andere levensdomeinen*

De VGN is ook initiatiefnemer van de verkiezing van de meest toegankelijke gemeente van Nederland. Mensen met een beperking en hun verwanten kunnen Nederlandse gemeenten waarin ze wonen beoordelen op hun toegankelijkheid via de website van de verkiezingen. De winnaar van de wedstrijd wordt vlak voor de komende gemeenteraadsverkiezingen bekend gemaakt. De verkiezing van de meest toegankelijke gemeente is onderdeel van Nederland Onbeperkt, de campagne die de VGN vorig jaar is gestart om mensen met een beperking zichtbaarder te maken. De VGN wil daarmee laten zien dat gehandicapten onderdeel zijn – en willen zijn – van de samenleving, legt Bluiminck uit. “Het motto is: ‘We zijn zo ver gekomen - en we willen door!’. Tijdens de komende verkiezing gaan we eerst ervaringen verzamelen over fysieke toegankelijkheid van de openbare ruimte. Daarna is het tijd voor verdiepend onderzoek op de andere levensdomeinen.”

PROFIEL

Leven met gehoorverlies of tinnitus

Slechthorend of plots- of laatdoof zijn, of last hebben van tinnitus (oorsuizen), heeft invloed op het dagelijks leven. “De meeste mensen met gehoorverlies of tinnitus redden zich prima”, vertelt Thea van der Wilt van GGMD voor Doven en Slechthorenden. “Maar gaat het niet goed met je, dan is het prettig als een hulpverlener met je kan communiceren en begrijpt welke invloed gehoorverlies of tinnitus op je leven en welzijn kan hebben.”

Belang van goede communicatie

Als je niet (goed) kunt horen, kost communiceren concentratie en dus veel energie. Van der Wilt, die zelf ook slechthorend is en last heeft van tinnitus en overgevoeligheid voor geluid, legt uit: “Een hoorapparaat werkt niet hetzelfde als een bril. Een bril zet je op en dan heb je gewoonlijk weer 100 procent zicht. Met een hoorapparaat krijg je niet ineens voor 100 procent je gehoor terug. Daarbij klinkt het geluid anders, daar moet je aan wennen. En in gezelschap, als iedereen door elkaar praat, blijft horen lastig. Of mensen zeggen iets terwijl ze een andere kant op kijken. Als horende doe je dat vaak onbewust, maar iemand die slechthorend is, verstaat dan bijna niets meer. Als je de hele dag enorm je best moet doen om zoveel mogelijk mee te krijgen, kan dat heel frustrerend zijn en erg vermoeiend.” Aangeven bij familie of collega’s wat je nodig hebt om goed te kunnen communiceren en communicatieafspraken maken, helpt. “Vind je het moeilijk om dat aan te kaarten, dan kan een training assertiviteit specifiek voor slechthorenden en plots- en laatdoven, helpen. Of een training Spraakafzien of Nederlands met gebaren (NmG).” Bij spraakafzien kijk je naar de mond, de gezichtsuitdrukking en de lichaamshouding. Bij NmG leer je ondersteunde gebaren te maken bij wat je zegt. Het helpt bij het verbeteren van de communicatie, zeker als je de training samen met je partner, vrienden of collega’s volgt.

Thea van der Wilt met haar signaalhond Lucy

> ***“Als je de hele dag enorm je best moet doen om zoveel mogelijk mee te krijgen, kan dat heel frustrerend zijn en erg vermoeiend”***

Werken aan tinnitus

Mensen met tinnitus horen geluiden die anderen niet horen. Bijvoorbeeld suizen, brommen, piepen, fluiten of een ander geluid. Die geluiden kunnen hard of zacht zijn, en er soms zijn of altijd. Bij tinnitus kan ook sprake zijn van gehoorverlies en meer dan de helft van de mensen met tinnitus heeft ook last van hyperacusis: overgevoeligheid voor geluid. Het geluid van een theelepeltje dat op het schoteltje tikt, kan dan al pijnlijk zijn. Tinnitus is meestal niet te genezen. “De gevolgen ervan kunnen groot zijn. Problemen als vermoeidheid, slapeloosheid, slechte concentratie, angst en depressie komen bij mensen met tinnitus vaak voor. Door meer grip te krijgen op de tinnitus wordt minder last ervaren. Het tinnitusaanbod van GGMD helpt daarbij. Het programma begint met de cursus ‘Controle over tinnitus’ die bestaat uit twee bijeenkomsten van twee uur. Geeft de cursus je genoeg handvatten om de gevolgen van je tinnitus beheersbaar te maken, dan stopt onze hulpverlening.” Heb je meer handvatten nodig, dan zijn er twee vervolgtrainingen die aansluiten bij de ernst van de klachten.

Vijf tips voor als je last hebt van gehoorverlies of tinnitus:

- Verdeel je energie over de dag en de week, en ontspan op tijd.
- Bezoek een Hoorinfotheek voor onafhankelijk advies over (hoor) hulpmiddelen.
- Zoek contact met lotgenoten.
- Schakel GGMD loopbaanbegeleiding in als je vragen hebt over werk in combinatie met gehoorverlies of tinnitus.
- Durf om hulp te vragen.

Plotsdoof betekent dat men in relatief korte tijd geheel doof geworden is. Laatdoofheid betekent dat men doof is geworden na een periode van toenemende slechthorendheid.

Meer informatie

GGMD voor Doven en Slechthorenden
Locaties door heel Nederland
0182 – 670 235
contact@ggmd.nl
www.ggmd.nl

Vertrouwde oppas voor kind met beperking

Van onze redactie
Auteur: Yara Hooglugt

De zorg voor een kind met een beperking is intensief. Volledige toewijding is voor ouders weliswaar onvoorwaardelijk, maar gaat soms wel ten koste van het eigen sociale leven en de aandacht voor elkaar. Joost en Heidi Gruijters kunnen erover meepraten.

Finn, de 2-jarige zoon van Joost en Heidi en het broertje van de 5-jarige Tess, is ter wereld gekomen met een hartafwijking. Na een openhartoperatie was het hart van Finn gelukkig in orde, maar hij hield er wel niet-aangeboren hersenletsel (NAH) aan over door te lang zuurstoftekort in de hersenen. Dit heeft geresulteerd in halfzijdige blindheid en epileptische aanvallen. In de eerste periode na de operatie was Finn daarnaast ook nog eens halfzijdig verlamd, maar gelukkig loopt hij inmiddels als een kievit, vertelt moeder Heidi. “We merken nu vooral veel van het gezichtsuitval dat hij aan de linkerkant heeft – met name wat later op de dag, als hij moe is, loopt hij steeds vaker tegen dingen aan.” Ook is Finn overgevoelig voor prikkels. Drukke verjaardagen zijn al snel te veel van het goede – de jongen zondert zich dan af of raakt juist in paniek.

> *Na een eerste kennismakingsgesprek wisten we het gelijk*

Nooit samen op stap
Omdat de gemoedstoestand en de gezondheid van Finn, zeker door de kans op epileptische aanvallen, iedere minuut kan veranderen, heeft hij iemand nodig die hem 24 uur per dag observeert. Bij een aanval moeten namelijk direct de juiste hulpinstanties gealarmeerd worden. Ook als hij overprikkeld raakt, is Finn erbij gebaat dat er een vertrouwd persoon in zijn buurt is die hem waar nodig kan bijsturen, legt Joost uit. “Om deze redenen hebben wij hem tot voor kort nooit alleen durven laten.” Als er een verjaardag was, ging één van de twee ouders langs, omdat de ander bij Finn bleef. Wanneer ze Finn wel meenamen, kon het voorkomen dat ze al na vijf minuten het feestje moesten verlaten, omdat hun zoontje overstuur raakte. “De afgelopen twee jaar zijn we er maar één keer samen op uit geweest. Toen was Finn bij opa en oma.”

Professionele oppas
Daar is inmiddels verandering in gekomen, sinds Joost en Heidi in aanraking kwamen met een geschoolde oppas. Deze oppas werd vanuit een lokale zorgorganisatie aan hen toegewezen en kwam beslagen ten ijs. Het meisje dat op Finn en Tess past komt zelf uit een belast gezin, haar broertje heeft ook een beperking. “Na een eerste kennismakingsgesprek wisten we het gelijk: ze weet waar ze over praat en hoe ze moet handelen wanneer Finn het moeilijk heeft of een epileptische aanval krijgt”, vertelt Joost. Een professional met een doortastende houding was precies wat hij en zijn vrouw nodig hadden om het huis met een gerust hart te kunnen verlaten. Wanneer ze nu op stap gaan, voelen ze zich een stuk minder afhankelijk. Ze durven Finn los te laten en kunnen vertrouwen op de kundigheid van hun oppas. Een prettig gevoel, vult Heidi aan: “Zij weet hoe belangrijk rustmomenten zijn, niet alleen voor Finn, maar ook voor ons als ouders. Ze heeft evenveel aandacht voor Finn en Tess als voor ons.”

INTERVIEW met Jan Roelofs

‘Mensen met beperking zijn niet ziek’

Mensen met een verstandelijke of lichamelijke beperking of andere chronische problematiek moeten niet geïsoleerd worden, maar actief worden ondersteund bij het participeren in de samenleving. Daarbij moet vooral worden gekeken naar waar mensen gelukkig van worden, stelt Jan Roelofs, bestuurder bij zorgorganisatie ORO.

Jan Roelofs

Wat betekent participeren voor kwetsbare groepen?
“Gewoon meedoen. En dat kan alleen als er echt wordt geluisterd naar iemand: wat wil en kan iemand? Hoe kunnen we van een 8 een 10 maken in plaats van een 4 een 6? Als Joost uitblinkt in muzikaliteit en hij wil graag als vrijwilliger piano spelen in de ontvangsthal van het ziekenhuis, dan moet ervoor gezorgd worden dat dat kan. Dan geniet iedereen, ook Joost. Iedereen is anders. We kunnen kwetsbare mensen niet clusteren en ervan uitgaan dat zij dezelfde problemen en uitdagingen hebben. Op een serieuze manier participeren is voor hen op deze manier onmogelijk. Gelukkig kijken we in onze samenleving steeds meer naar het individu, naar de persoonlijke wensen. Soms zijn die gelukkig te clusteren in goede initiatieven, zoals dementievriendelijke gemeenten en dagbestedingscentra die niet meer los van de samenleving, maar intern bij bedrijven worden gepositioneerd.”

Hoe kunnen verder stappen gezet worden richting individualisering?
“Het principe ‘gelijke monniken, gelijke kappen’, moet verdwijnen tussen de oren van zorgmedewerkers. Zorg moet veel meer gaan aansluiten bij wat mensen zélf willen en niet bij wat hun zorgindicatie voorschrijft volgens de richtlijnen van een publieke verzekering. Medewerkers moeten leren los te laten vanuit professionele normen en waarden te denken. Echt luisteren naar de wensen van mensen in plaats van alleen maar naar hun zorgbehoefte. Behoeften kunnen eenvoudig worden geduid bij aanwezigheid van voldoende kennis, maar juist het luisteren naar cliënten om erachter te komen wat hen nu echt gelukkig maakt, is de grootste opgave voor de sector. Dat gaat namelijk voorbij het standaard zorgconcept dat uitgaat van problemen, interventies en cycli die moeten leiden tot verbetering. In dit concept verlies je nu juist uit het oog waar het werkelijk om gaat. Kwetsbare mensen zijn niet op zoek naar een oplossing voor hun problemen, ze willen gelukkig leren leven met hun beperking. Mensen met een beperking zijn niet ziek, dus ze hoeven ook niet beter gemaakt te worden. Om te weten wat ze nodig hebben, moeten zorgrichtlijnen losgelaten worden. Ga nu eens gewoon het gesprek aan: hoe gaat het eigenlijk met een cliënt en wat heeft hij of zij nodig om mee te doen in de samenleving?”

> ***“Wij maken kwetsbare mensen gelukkig. Dat is iets heel anders dan de beste zorg ter wereld bieden”***

Wat doen jullie voor mensen met een beperking?
“Wij maken kwetsbare mensen gelukkig. Dat is iets heel anders dan de beste zorg ter wereld bieden. Als zorgorganisatie hebben wij daarvoor een heel andere mindset nodig: wij moeten onszelf iedere dag afvragen hoe onze dienstverlening kan bijdragen aan levensgeluk. Dat betekent ons inziens zelf kiezen en meedoen, wat van ons dus supportgericht werken vraagt. Wat kan iemand goed en hoe kunnen we deze vaardigheden breder ontwikkelen? Wat wil een cliënt en hoe kunnen we hem of haar daarbij helpen? Op deze manier kom je tot heel andere zorg dan wanneer je uitgaat van louter een zorgvraag. We proberen mensen zoveel mogelijk zelf te laten kiezen en de regie over hun eigen leven te laten behouden. Dan groeien ze.”

Meer informatie

ORO
0492-530053
www.oro.nl

‘Betrek familie bij zorg’

Wie in Nederland te maken heeft met een verstandelijke beperking, als cliënt of als familie van, komt terecht in een wereld vol instanties, regelgeving en professionals. Binnen deze professionalisering en bureaucratisering is het belangrijk om de praktijkkennis en ervaringsdeskundigheid van ouders te betrekken in de manier waarop zorginstanties omgaan met cliënten en mantelzorgers.

Dickie van de Kaa, directeur van KansPlus, een belangennetwerk dat zich inzet voor mensen met een verstandelijke beperking en hun familie, ziet de professionalisering van de sector geworteld in een lange traditie. Vanuit de historie was het zo dat je een kind met een verstandelijke beperking naar een instelling bracht en vervolgens bijna het advies kreeg: ‘Kom voorlopig maar niet’. En dat is nog heel lang zo geweest, zegt Van de Kaa. De emancipatie van familie in de zorg is volgens Van de Kaa een langzaam proces. “Zelfs nu is de professional vaak nog de alleswetende. Terwijl wij juist denken dat vaders en moeders en broers en zussen zelf ook heel veel weten, waarvan maar mondjesmaat gebruik wordt gemaakt.” Ook ligt er soms een taboe op het betrekken van familieleden, stelt Van de Kaa, omdat zorgprofessionals ergens vinden dat ze alles moeten weten.

In 2009 is in het besluit AWBZ-zorg de Zorgplanbespreking verplicht gesteld, evenals het betrekken van de cliënten en familie hierbij. Zeer terecht, vindt Van de Kaa. Familie is immers heel belangrijk in het leven van mensen met een verstandelijke beperking. Het betrekken van familieleden bij de zorg zou wat haar betreft een beleidspunt moeten zijn binnen zorginstellingen. Vanuit haar praktijkervaring ziet Van de Kaa dat er veel winst te behalen valt als het gaat over familie en inspraak in ogenschijnlijk kleine alledaagse keuzes. Bijvoorbeeld als het gaat over vrijetijdsbesteding of hoe iemand zich thuis voelt in de woongroep. Persoonlijke wensen die de kwaliteit van iemands leven verbeteren, maar in alle drukte over het hoofd gezien kunnen worden door een professional. Van de Kaa: “Welzijn hoort wat ons betreft bij zorg, zowel in de Wet Maatschappelijke Ondersteuning als de Wet Langdurige Zorg.” Te vaak ziet zij echter nog dat familie alleen wordt betrokken om klusjes te doen, als er bezuinigd wordt.

Kwaliteit op de agenda

Toch gebeurt er ook al veel goeds. Een van de grootste zorginstellingen van Nederland heeft inmiddels een werkvorm bedacht – ‘Samen in Regie’ – om de driehoek cliënt, begeleider en familie beter te laten samenwerken. Aansluitend heeft men daarop (met KansPlus) de werkmethode ‘Bouwstenen voor familiebeleid’ ontwikkeld. Ook andere zorginstellingen zijn met vergelijkbare projecten gestart. Vanaf 1 november gaat het landelijke programma ‘Samen sterk voor kwaliteit: Ik doe mee’ van start. Dit is een gezamenlijke inspanning vanuit het ministerie, brancheorganisaties en cliëntgroepen om de kwaliteit van zorg te verbeteren en meer oog te krijgen voor de rol en positie van cliënten en familie in de zorg voor mensen met een verstandelijke beperking. Van de Kaa: “Het is belangrijk dat ambities en beleidsstukken ook echt geïmplementeerd worden – en dat laatste moet op lokaal niveau gebeuren.”

INTERVIEW met Kees Verhoef

Langer thuis door aanpassingen in woning

Langer thuis blijven wonen is voor mensen met een beperking lang niet altijd even gemakkelijk. Enerzijds is er de zorg die geregeld moet worden, maar anderzijds is er ook nog de woonsituatie en voorzieningen die het voor mensen soms moeilijk maken zich vrij te kunnen bewegen in huis. Kees Verhoef van Bano Benelux vertelt over het belang van aanpassingen in een woning.

“Om langer thuis te kunnen wonen hebben mensen met een beperking middelen nodig die dit voor hen mogelijk maken”

Welke gevolgen heeft het voor mensen met een beperking als zij langer thuis moeten blijven wonen?

“Om langer thuis te kunnen wonen hebben mensen met een beperking middelen nodig die dit voor hen mogelijk maken. Aanpassingen in de woning die hen de vrijheid geven zich op een veilige manier te kunnen bewegen in hun eigen huis. Deze kunnen ervoor zorgen dat mensen tot wel vijf jaar of in sommige gevallen zelfs langer thuis kunnen blijven wonen. Hiervoor is geld nodig dat mijns inziens ter beschikking zou moeten worden gesteld door overheden en verzekeringsmaatschappijen. De realiteit is helaas dat dit lang niet altijd het geval is. Mensen met een beperking die verbouwingen in hun huis willen doorvoeren moeten voor hulp naar het wmo-loket (Wet maatschappelijke ondersteuning). Hier wordt vaak voor de goedkoopst mogelijke oplossing voor de korte termijn gekozen. Zaken die ‘aangeplakt’ worden om het probleem even op te lossen, maar die niet levensloopbestendig zijn. Dat is de paradox die ontstaat door niet met elkaar pratende geldverstrekkers: de overheid stelt dat mensen langer thuis moeten blijven wonen, maar schept daarvoor onvoldoende financiële voorwaarden. Wanneer gaat de knop om in Nederland en ziet men in dat een langetermijninvestering aan de voorkant, veel geld oplevert aan de achterkant?”

Hebben dergelijke langetermijnoplossingen ook effect op mantelzorgers?

“Aangepaste woonvoorzieningen ontlasten mantelzorgers zeker. Dat is ook nodig, in een samenleving die steeds meer op mantelzorgers is gericht en waarin zij het dus ook steeds zwaarder krijgen. Het is soms schrijnend om te zien hoe makkelijk ervanuit wordt gegaan dat de familie de zorg wel op zich neemt. De respijtzorg die tegenwoordig moet worden verleend aan uitgebluste mantelzorgers is natuurlijk de wereld op zijn kop. Zij moeten gefaciliteerd worden waar het maar kan.”

Gebeurt dat voldoende?

“Helaas wordt een beslissing bij een wmo-loket vaak uit kostenoverweging genomen. Sommige mensen treffen het en krijgen de middelen die ze nodig hebben, voor de meesten wordt beslist dat deze te duur zijn. Zelf betalen lukt voor veel mensen niet, met slechts een AOW en een klein pensioen. Een aantal gemeenten heeft nu gelukkig wel speciale leningen in het leven geroepen voor mensen die hun huis willen aanpassen wegens een of meerdere beperkingen.”

Kees Verhoef

Wat bieden jullie aan?

“Wij leveren een badkamerconcept dat ontwikkeld is in samenwerking met mensen die een beperking hebben. Overal is over nagedacht, en dat zie je. De badkamer is op tal van verschillende plekken voorzien van handvatten en armsteunen die zowel horizontaal als verticaal zijn vast te grijpen. Deze zijn belastbaar tot 500 kilo en maken het mogelijk dat vanuit elke positie in de badkamer van het ene object naar het andere kan worden bewogen zonder mis te grijpen. Veel onderdelen, zoals het toilet, de wastafel en het douchezitje, zijn in hoogte verstelbaar: de eerste twee zelfs met een eenvoudige druk op de knop. Op het toilet kunnen mensen zich omdraaien zonder dat de bril verschuift en ook deze is belastbaar tot 500 kilo. Daarnaast zijn de badkamers ook nog eens mooi om te zien, wij maken geen ‘kille’ zorgbadkamers. We gaan altijd met mensen zelf in gesprek over de wensen en bespreken alle mogelijkheden. Inmiddels weten steeds meer zorginstellingen, waaronder ziekenhuizen, ons te vinden. Nu de mensen thuis nog!”

Meer informatie

Bano Benelux B.V.
www.banobenelux.nl
0184 785 353

Van onze redactie
Auteur: Jaime Donata

Een duidelijke, veilige dialoog is belangrijk als men goed wil samenwerken, met professionals, cliënten en betrokken familieleden. Zo haalt Van de Kaa een voorbeeld aan van een recentelijke studiedag over familiebeleid, waar een gesprek werd gevoerd tussen een moeder die zich zorgen maakte over de 'eigen regie' van haar zoon, die zichzelf in haar ogen verwaarloosde en over zijn begeleider die daarvoor te weinig empathie kon opbrengen. "De dynamiek werd op een heel heldere manier nagespeeld door een actrice." Er valt vaak veel te leren, voor professionals, maar ook voor familieleden, stelt Van de Kaa. Bijvoorbeeld in het geval dat een cliënt alleen naar het dorp wil en dit niet als veilig wordt gezien door de familie. "Hoe voer je als professionals hierover dan het gesprek? Het is zaak om dit op een empathische maar duidelijke manier te doen."

> *Hoe voer je als professionals hierover dan het gesprek? Het is zaak om dit op een empathische maar duidelijke manier te doen*

Lotgenotencontact

Johannes Verheijden, beleidscoördinator zorg bij BOSK, vereniging van mensen met een lichamelijke beperking, kijkt ook vanuit een ander perspectief naar de rol van familie. Ouder van een kind met een beperking komen niet alleen met veel verschillende instanties in aanraking – ze komen ook zichzelf tegen, weet Verheijden. Psychosociale zorg, ouderondersteuning en lotgenotencontact zijn dan heel belangrijk, stelt hij. Aandacht voor ouders van kinderen met een beperking is nodig in allerlei verschillende stadia. Het begint vaak al voordat de baby is geboren: mensen moeten een droom loslaten waarmee iedereen een kind krijgt. Samen fietsen, leren lopen, de eerste woordjes. In sommige gevallen zit dat er niet in. Hoe daarmee om te gaan, daar kunnen ouders psychosociale ondersteuning voor vragen. "Maar er speelt meer. Hoe vertel je het aan je familie? Hoe ga je om met vrienden die niet langskomen op kraambezoek 'omdat ze het al zo druk hebben'? Met rare opmerkingen bij de slager?" Ouders van een kind met een beperking hebben in iedere nieuwe levensfase een ander rouw- en verwerkingsproces: verliefd worden, naar school gaan, het gaat allemaal anders. Verheijden: "Tijdens de opvoeding komt er een moment dat je kind gedrag gaat vertonen waarvan het de vraag is of het te maken heeft met de aandoening, of gewoon met gedrag en karakter."

Gelukkig zijn er veel organisaties, stichtingen, projecten en initiatieven waar ouders terecht kunnen. Organisaties die ouders met elkaar verbindt of projecten die ouders van verschillende landelijke belangenverenigingen verbindt. Verheijden: "Het is fijn om ervaringen te kunnen uitwisselen, als je merkt dat je relatie in ruw vaarwater komt door het verdriet om de beperking van het kind, of omdat de ene ouder de diagnose anders verwerkt dan de partner." Maar ook voor meer praktische zaken kunnen ouders terecht bij een keur aan organisaties en initiatieven. Per Saldo is de belangenvereniging voor iedereen met een PGB. De WWW Wijzer helpt ouders van kinderen met een lichamelijke beperking zoeken naar informatie en het formuleren van hun hulpvraag, zodat zij met behulp van de wijzer beter de regie kunnen nemen over het zorgproces in de kinderrevalidatie. MEE geeft ondersteuning in trajectverwijzingen naar lokale instanties. En dat is nodig. Ouders van een kind met cerebrale parese hebben bijvoorbeeld gemiddeld veertig professionals om zich heen. Zij zijn dan eigenlijk de zorgcoördinator van een zorgteam. Het is van belang om de communicatie van al die professionals te stroomlijnen en de ervaring en hulp van andere ouders kan hier van grote betekenis zijn. "Je hoort te vaak dat ouders achteraf zeggen 'Had ik maar...' Dat wil je voorkomen", besluit Verheijden.

FAMILIEBELEID

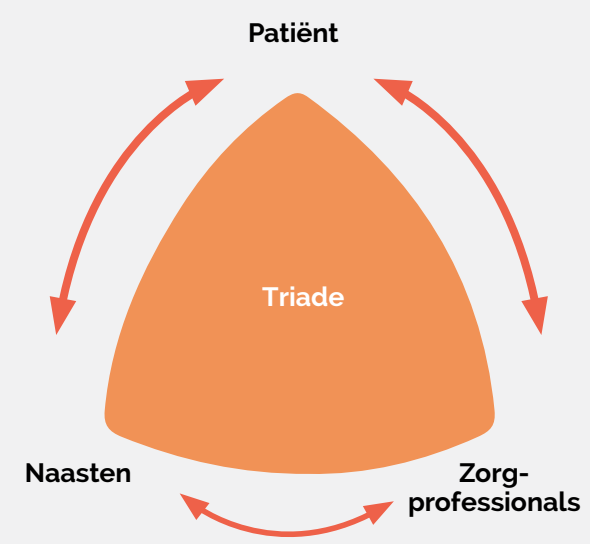

Bron: ypsilon

ADVERTORIAL

Langer thuis door tijdelijke woonaanpassingen

PasAan is een maatschappelijke onderneming die tijdelijke woonvormen bouwt voor kwetsbare burgers die met hulp van mantelzorg thuis kunnen blijven wonen. Probleem is vaak dat men graag in de eigen vertrouwde sociale omgeving wil blijven, maar niet goed weet wat de mogelijkheden zijn en hoe dat aan te pakken. PasAan biedt daarom niet alleen concrete woonoplossingen maar ook uitgebreide begeleiding, vertelt directeur Peter Veldhuijzen.

Met wat voor vragen zit een kwetsbare oudere als deze thuis wil blijven wonen?

"Allereerst vraagt men zich natuurlijk af wat nodig is, en wat mogelijk is gezien de financiële situatie, de kenmerken van het huis en de sociale omgeving. Alleen wat aanpassingen aan het huis zijn meestal niet voldoende. Wanneer men de vraag neerlegt bij gemeente en woningcorporatie zullen die met algemene oplossingen komen, zoals een seniorenwoning. Maar dat past juist niet bij de behoeften van een kwetsbare oudere die zijn sociale context intact wil houden."

Hoe vindt men dan passende individuele oplossingen?

"Samen met de familie zal men de eigen behoeften peilen en naar individuele mogelijkheden zoeken die ook voor de mantelzorgers haalbaar zijn. Vaak vindt er een 'keukentafelgesprek' plaats met de gemeente. Hier komen kwesties aan bod als 'wat kunnen de buren doen en wie doet de boodschappen?' Analyse van de mogelijkheden zou echter veel diepgaander kunnen."

Welke rol speelt PasAan daarin?

"PasAan gaat dieper in op dat keukentafelgesprek. PasAan inventariseert op wijkniveau de behoeften van zoveel mogelijk bewoners en de beschikbare voorzieningen voor kwetsbare ouderen. We geloven in wederkerigheid, dus richten we ons niet alleen op de voor de 'thuisblijvers' bestemde faciliteiten zoals boodschappendiensten, maar ook op zaken waar ze zelf een dienende rol in kunnen spelen. Zo zouden ze, bij een tekort aan opvang, op kinderen uit de buurt kunnen passen, wat vaak veel voldoening geeft. De wijk wordt zo zelfredzamer. PasAan analyseert natuurlijk ook hoe een woning op tijdelijke basis kan worden aangepast om er langer te blijven wonen, en voert dit vervolgens uit. We nodigen bewoners, buurtwerkers, gemeenten en woningcorporaties uit om contact op te nemen en gebruik te maken van onze expertise."

Meer informatie

PasAan
088-0273123
www.pasaan.nl

EFFECTYF

eerder aan het werk

Effectyf is specialist in reintegratie en verzuimpreventie
Een persoonlijke aanpak en coaching on the job bieden een grote kans op duurzame werkhervatting. De coaches van Effectyf werken in alle regio's van het land.

Effectyf maatwerk

- Verzuimpreventie
- Re-integreren in eigen of aangepast werk (1e spoor)
- Uitstroom naar een andere organisatie (2e spoor)
- Re-integreren met een WIA-status (3e spoor)

Specialismen

- Niet Aangeboren Hersenletsel (NAH)
- Autisme Spectrum Stoornis (ASS)
- Kanker of hersteld van kanker
- Burn-out
- Mentale klachten
- Cardiale problemen

Weer aan het werk met hersenletsel

Simon Alderliesten is coach bij Effectyf. Hij begeleidt onder andere medewerkers met niet aangeboren hersenletsel (NAH) weer terug naar werk. "Inzetten op terugkeer binnen het bedrijf waar iemand al werkte is vaak het meest succesvol. Een voorwaarde is wel dat werkgevers begrip en geduld hebben."

Als een werknemer na een herseninfarct of ongeval blijvend hersenletsel heeft, is dat niet altijd zichtbaar voor de buitenwereld. Simon: "De omgeving weet vaak niet dat NAH blijvende beperkingen met zich meebrengt. Bijvoorbeeld minder energie en concentratieproblemen, een vertraagde informatieverwerking en gevoeligheid voor prikkels. Als coach help ik met bewustwording en zoeken we met alle betrokkenen naar wat iemand nog wel aankan."

Accepteer de blijvende beperkingen

Als coach loopt Simon op de werkvloer mee met de werknemer die wil re-integreren. "Inzicht in beperkingen en acceptatie zijn heel belangrijk. Voor degene zelf, maar ook voor naasten en collega's. Ik help deze mensen omgaan met zichzelf en samen zoeken we naar hun nieuwe 'ik' in het werk. Een cliënt zei eens tegen me: 'Ik heb maar besloten een verstandshuwelijk met mijn hersenletsel te sluiten. Ik hou er niet van, maar we moeten er samen maar het beste van maken!"

Zoek tijdig deskundige begeleiding

Volgens Simon is het van belang dat deskundige begeleiding tijdig wordt ingezet. "Soms zie ik mensen met NAH die weer volledig aan het werk zijn en het uiteindelijk niet meer volhouden. Ze hebben te lang hun best gedaan, maar hebben daarbij totaal geen rekening gehouden met hun blijvende beperkingen. Dat is jammer en niet altijd nodig. Wacht daarom niet tot het niet meer lukt en schakel tijdig deskundige begeleiding in. Met een coach kan iemand het werk stapsgewijs hervatten en uren opbouwen. Balans tussen werk en privé staat daarbij voorop. "

Een tip aan werkgevers: NAH is blijvend, ook als iemand succesvol is gere-integreerd. Houdt oog voor de werknemer bij veranderingen in de organisatie, heb geduld en begrip en geef ruimte voor rust- en herstelmomenten.

Meer weten over Effectyf?
T 026-33 97 522
E info@effectyf.nl